THE LIBRARY OF CONGRESS (GRATIS)
REFERENCE DEPARTMENT
SERIALS DIVISION
WASHINGTON, DC 20025 DM

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

LAISVOJO PASAULIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TELEFONAS (312) 585-9500-1-2-3

Vol. LXXX Kaina 35 c. ANTRADIENIS – TUESDAY, SPALIS – OCTOBER 3, 1989 Nr. 192

Lietuviai protestuoja prieš Kremlių

Sovietai neskelbia savo komisijos nutarimų

Maskva. – Lietuvos Aukščiausioji taryba kreipėsi į Sovietų Sąjungos vyriausybę oficialiai, kad būtų leista naujokams atlikti karinę tarnybą Lietuvos teritorijoje. Padaugėjo pranešimai, jog jaunuoliai iš Baltijos respublikų yra Sovietų kariuomenėje kankinami ir išnaudojami, ko nėra daroma su kitų tautybių vyrais. Kremlius pirmą kartą susilaukė tokio reikalavimo, kuris yra pagrįstas įrodymais, kurių neįmanoma paneigti.

Gynybos ministeris Dmitrijus Jazovas paprieš ino, sakydamas, jog reikalavimai yra perdėti ir negalima leisti, kad tik tame regione tarnautų kariuomenėje, nes tai būtų teikimas privilegijos. Baltijos respublikų spaudoje, o taip pat ir Sovietų spaudoje, vis rašoma apie fizinius baltiečių kankinimus, neskaitant dvasinės diskriminacijos ir pažeminimo. Priimtajame nutarime, kuris įteiktas Sovietų Centro komitetui, reikalaujama nuo kitų metų pradžios Lietuvos piliečiams atlikti karinę tarnybą Lietuvoje, o jei negalima, tai bent Baltijos respublikų regione. Taip pat reikalaujama, kad lietuviai gydytojai tikrintų jaunuolių sveikatą, ar jie tinkami karinei tarnybai, bet ne Sovietų daktarai.

Vieningas nutarimas

Sąjūdžio žiniomis, iš 36,000 vyrų, atliekančių karinę tarnybą, tik ketvirtadalis tėra Lietuvoje. Sovietų Sąjungoje visi vyrai privalo atlikti dviejų metų karinę tarnybą. Gynybos ministerija pirmą kartą šiemet paskelbė, jog studentams daromos lengvatos — nebaigę studijų neimami į kariuomenę. Jiems leista karinę tarnybą atlikti tada, kai bus baigę studijas. Anksčiau studijos būdavo nutraukiamos, nežiūrint kuriame kurse buvo, kad įvykdytų pareigą sovietinei valstybei. Panašius reikalavimus kelia ir Gruzijos vyriausybė, nes ir gruzinai yra Sovietų kariuomenėje kankinami. Lietuvos Aukščiausioji taryba beveik visais balsais penktadienį priėmė minėtą nutarimą.

Motinų akcija

Lietuvos, Latvijos ir Estijos motinos susiorganizavo ir demonstravo, reikalaudamos, kad jų sūnūs tarnautų tik savose respublikose. Lietuvio Arūno Sakalausko atvejis, apie kurį jau buvo plačiai rašyta pasaulio spaudoje, vėl primenamas Sovietų vyriausybei kaip pavyzdys, o jų būta daug. Ir Sovietų spaudoje primenama, kad lietuvis kareivis nušovė septynis kitus kareivius, kurie jį išprievartavo. Neseniai estas kareivis po atostogų atsisakė grįžti į kariuomenę, nes buvo taip pat išprievartautas ir kankintas. Šiuo metu Baltijos jaunuoliai atsisako eiti į kariuomenę dar ir dėl to, kad Sovietų kariuomenę laiko okupacine kariuomene.

Sąmoningas faktų iškraipymas

Nežiūrint Maskvos spaudimo, Lietuvos nutarimai daromi savo keliu. Penktadienį Lietuvos Aukščiausiasis Sovietas arba taryba apkaltino Komunistų partiją nesąžiningu faktų iškraipymu ir sąmoningu Lietuvos vyriausybės sudarytos komisijos ištirti 1939 metų protokolams paneigimu, nesilaikant tiesos. Dauguma deputatų patvirtino tos komisijos pranešimą, kad slaptoji nacių-sovietų sutartis buvo pagrindas užimti Baltijos respublikas, Moldaviją, dalį Gudijos ir Ukrainą įjungti į sovietų Sąjungą. Deputatai nutarė, kad tas paktas yra anuliuojamas.

Komisijos nutarimai neskelbiami

Komunistų partijos Politbiuro narys Aleksandras Jakovlevas ir artimas Gorbačiovo bendradarbis pripažino spaudos konferencijoje, kad paktas ir slaptieji protokokai buvo ir kad jie yra nelegalūs. Pirmą kartą pripažįstama, kad dokumentai autentiški. Bet Jakovlevas sako, kad tie dokumentai neturėjo jokios rolės po metų užimant Baltijos valstybes. Sovietų vyriausybės sudarytoji komisija, kuri ištyrė 1939 metų sutartį ir protokolus, patvirtino jų buvimą. Iš 26 komisijos narių 22 balsavo už tai, kad nutarimai buvo tada Stalino-Hitlerio padaryti, bet dar iki šios dienos tos komisijos ištirti duomenys neskelbiami. Manoma, kad pasisakoma prieš Kremliaus oficialią laikyseną Baltijos valstybių atžvilgiu.

Holokausto aukos

Maskva. — AP žinių agentūra praneša, jog Sovietų Sąjungos vyriausybė perdavė Tarptautiniam Raudonajam Kryžiui 130,000 kortelių su pavardėmis, kurie buvo Auschwitzo koncentracijos stovykloje. Raudonasis Kryžius iš tų kortelių bandys nustatyti buvusių kalinių tautybes, kurie tapo nacių holokausto aukomis. Esą 74,000 žmonių mirtys tvarkingai užrašytos diena iš dienos ir valanda iš valandos 46-se knygose. Tie dokumentai po karo buvo sovietų kareivių surasti ir pervežti į Maskvą. Auschwitzas Lenkijoje buvo viena iš žiauriausiai nacių tvarkomų mirties stovyklų. Kad tokie dokumentai yra Maskvos archyve, buvo sužinota tik 1964 m., bet iki šiol nebuvo leista juos patikrinti.

Dar vienas vaizdas, kur pavergtos Lietuvos jaunimas dalyvauja „Baltijos kelyje" rugpjūčio 23 dieną.

Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio Seimo tarybos narys **Arvydas Juozaitis** kartu su Michigano senatoriaus pirmuoju pavaduotoju **Sauliumi Anužiu** aptarė Amerikos valdžios funkcijas. Jis šią savaitę yra Chicagoje.

Vokiečiai — ne pabėgėliai, bet emigrantai

Praha. — Pagaliau buvo leista 6,300 vokiečių pabėgėlių, kurie čia buvo prisiglaudę Vakarų Vokietijos ambasadoje, išvykti į laisvę. Jų išvykimas buvo sutartas, kai Vak. Vokietijos Užsienio reikalų ministeris Hans-Dietrich Genscher atskrido į Prahą ir turėjo pasitarimą su Čekoslovakijos vyriausybe. Po to jis nuvyko į savo ambasadą, kuri buvo perpildyta vokiečiais, ir pats jiems pranešė, kad jie galės išvykti. Žmonės tuoj pasiruošė ir specialiais autobusais buvo nuvežti iki traukinio, kuris specialiai buvo pasamdytas ir per kelis kartus pervežė pabėgėlius į Hofos miestą Bavarijoje.

Rytų Vokietijos vyriausybė taip pat pranešė, jog ir Varšuvoje atvykusius į Vak. Vokietijos ambasadą 600 pabėgėlių vokiečių leido tuo pačiu susitarimu išvykti į Vakarų Vokietiją.

„Kartu Kalėdos ir Velykos"

Prahos ambasadoje vokiečiai sukėlė ovacijas. Kai kurie ten buvo jau 11 savaičių. „Tai kaip Kalėdos ir Velykos tuo pačiu metu", džiūgavo jaunos šeimos su mažais vaikais. Čekų policija nukreipė gatvėse judėjimą, kad autobusai galėtų greičiau išvežti vokiečius į traukinį. Policija taip pat nebetrukdė vokiečiams prieš tai pasiekti Vokietijos ambasados patalpas, net ir lipančių per tvorą nesulaikė.

Pranešama, kad vyko ilgi ir įtempti pasitarimai tarp abiejų Vokietijų. Nebuvo sunkumų pabėgusiems vokiečiams išvykti iš Vengrijos. Jų jau išvyko daugiau kaip 21,000. Genscheris pranešė, jog buvo susitarta tuos vokiečius laikyti ne pabėgėliais, kurie galėtų būti baudžiami jiems ten nesant, bet emigrantais, kurie legaliu keliu gavo leidimus išvykti iš Rytų Vokietijos. Tokiu būdu jiems nebus galima iškelti kriminalinių bylų, nes Rytų Vokietijos įstatymas draudžia „bėgti iš respublikos".

Naujieji emigrantai

Iš Prahos traukinys važiavo per Rytų Vokietiją. Ten sustojo ir visi vokiečiai atidavė Rytų Vokietijos dokumentus. Tada Rytų Vokietijos pareigūnai jiems įteikė oficialius leidimus, kad jiems leidžiama emigruoti. Traukiniai išvykdavo kas dvi valandos. Po pranešimo Genscheris buvo sveikinamas, kaip koks herojus — vokiečiai ir verkė ir juokėsi ir dainavo, net skandavo: „Tegyvuoja Genscheris". Vak. Vokietijos sunkvežimiai jiems atvežė vaistų, maisto ir šiltų rūbų, nes oras Prahoje buvo labai žvarbus.

Čekoslovakijos vyriausybė nepadarė jokio pareiškimo, bet leido rodyti per televiziją, kaip vokiečiai iškeliauja į Vak. Vokietiją. Rytų Berlyno vokiečiai mano, jog kai atvyks Gorbačiovas paminėti komunistinės Vokietijos sukaktį, privers ir Rytų Vokietiją persitvarkyti.

Rusų kalba „Vilnius"

Vilnius. – Lietuvoje pasirodė Rašytojų sąjungos žurnalas rusų kalba „Vilnius", kuris pirmiau vadinosi „Litva literaturnaja". Žurnalo uždavinys – supažindinti rusiškai skaitančius su lietuvių literatūra. Žurnale bus spausdinama ir užsienyje gyvenančių lietuvių rašytojų kūryba. Ypač bus supažindinta su Lietuvos istorija. Jau buvo supažindinti apie slaptuosius 1939 m. protokolus. Boriso Pasternako gyvenimo draugė Olga Ivinskaja atidavė savo atsiminimus „Vilniaus žurnalui".

PAVERGTOJE LIETUVOJE

— **Maskvoje** Komunistų partijos Centro komiteto ideologijos skyriaus menų sektoriaus vedėjas yra Sigitas Renčius. Anksčiau Centro aparate dirbo dar trys lietuviai.

— **Klaipėdos** dramos teatras savo sezoną pradėjo su T. Williams „Gražus sekmadienis piknikui" spektakliu. Režisavo Alvydas Vizgirda.

— **Nemenčinėje** rugsėjo 15 d. įvyko Vilniaus rajono Liaudies deputatų tarybos sesija. Balsų dauguma jie priėmė sprendimą paskelbti Vilniaus rajoną lenkų nacionaliniu ir teritoriniu rajonu su savivalda Lietuvos TSR sudėtyje.

— **Šalčininkuose** įvyko rinkėjų susitikimas su deputatais A. Buraču, A. Čekuoliu, K. Motieka ir M. Laurinkumi rugsėjo 16 d. Susirinkimas priėmė rezoliuciją, kuri smerkia neteisėtus deputatų veiksmus, ir pareiškė nepasitikėjimą partijos rajono antrajam sekretoriui Č. Visockiui ir pareikalavo, kad vyriausybė sudarytų specialią komisiją ištirti susidariusiai padėčiai Šalčininkų rajone. Šį susirinkimą pravedė šiame rajone įsikūrusi koordinacinė taryba prieš autonomiją.

— **Klaipėdoje** veikia mokykla tik moterims. Joje vakarais studijuoja 25 moterys iki 35 metų amžiaus. Pirmaisiais metais jos mokysis lietuvių kalbos, istorijos ir užsienio kalbų. Vėliau susipažins su estetikos, etikos, literatūros, meno istorijos ir psichologijos pagrindais. Taip pat mokysis kaip tvarkyti namų ūkį, gaminti valgį, siūti, elegantiškai rengtis, šokti. Paskaitas skaito specialistai ir iš užsienio. Mokslas metams 1,000 rublių. Kandidates teko atrinkti konkurso keliu.

— **Dabar Lietuvoje** gyvena maždaug 260,000 lenkų, apytikriai tai 7% visų respublikos gyventojų. Čia palankesnės sąlygos jiems veikti, negu kaimyninėse respublikose. Veikia 92 lenkiškos mokyklos. 36 metus leidžiamas Vilniuje laikraštis lenkų kalba, kadien per radiją informuoja apie lenkų gyvenimą, o sekmadieniais transliuojamos televizijos laidos lenkų kalba.

— **Pavergtoje** Lietuvoje lankėsi vyriausiosios politinės valdybos viršininkas generolas A. Lizičevas, kuris susitiko su Komunistų partijos Centro komiteto vadais. Pasitarime dalyvavo ir Pabaltijo karinės apygardos kariuomenės vadas gen. F. Kuzminas ir politinės valdybos viršininkas gen. O. Zinčenka.

Surusėjęs ukrainietis vadovaus partijai

Prieš tautinius sąjūdžius

Kijevas. Ukrainos Komunistų partija tik dabar pradėjo persitvarkyti, kai baigėsi 17 metų buvusi griežta Valdimiro Ščerbitskio kontrolė. Ukraina yra antra didžiausia respublika Sovietų Sąjungoje. Tik paskutiniu metu ir ten prasidėjo tautinis atgimimas, pažadintas angliakasių streiku.

Ščerbitskis buvo pakeistas savo padėjėjo Vladimiro Ivaško, kuris laikomas atsargiu ir praktišku politiku. Pats Gorbačiovas buvo atvykęs iš Maskvos ir vadovavo jo išrinkimui. Ukrainos Centro komitetui jis po to pasakė kalbą, kuri buvo perduota per televiziją, pažymėdamas, jog yra netiesa, kad Komunistų partija žada rezignuoti ir pereiti į kapitalizmą. Esą sakoma, jog partija tolstanti nuo marksistinio — leninistinio kelio ir vedanti kraštą į chaosą, bet tai esąs tik grynas liežuvavimas. Tačiau jis pasakė, jog partija turinti peržiūrėti savo senus metodus ir veikti harmoningai su kitomis politinėmis jėgomis.

Prižiūrėjo rinkimus

Ukrainos partijos viršininko Ščerbitskio karjera nutrūko, kai jis buvo paprašytas pasitraukti iš Sovietų Sąjungos Politbiuro narių, kuriame jis buvo 26 metus. Išskyrus patį Gorbačiovą ir Užsienio reikalų ministerį Shevardnadze, jis buvo dar likęs iš Brežnevo laikų.

„Tasso" žinių agentūra, pristatydama naująjį Ukrainos Komunistų partijos vadą Ivaško, rašo, kad jis yra 56 m. amžiaus ir buvo išrinktas slaptu balsavimu. Buvęs ir kitas kandidatas. Nežiūrint, kad Ščerbitskis griežtai tvarkė Ukrainos 52 milijonus gyventojų ir buvo partijoje visagalis viršininkas, Gorbačiovas ji privertęs atsisakyti ir iš Ukrainos partijos viršininkų. Tautinis ukrainiečių susipratimas buvo pareikštas tik prieš savaitę, kai 200,000 ukrainiečių demonstravo, reikalaudami autonomijos ir kitų laisvių, ypač savos kalbos įteisinimo ir tautinių ženklų vartojimo. Ukrainiečių Liaudies Fronto organizacija Ruch kaip tik tada reikalavo, kad pasitrauktų Ščerbitskis.

Surusinta Ukraina

New York Times Maskvos biuro vedėjas B. Keller pastebi, kad Ukrainoje dar tas tautinis judėjimas nėra toks stiprus, kaip Baltijos respublikose. Jiems esą dar trūksta politinio subrendimo, o ir kultūriškai dar nesą vienos nuomonės. Rytinė Ukrainos sritis yra labai surusinta ir tai esanti Ukrainos pati didžiausia problema. Vakarinė Ukraina yra daugiau susipratusi ir politiškai ir kultūriškai. Maskva į Ukrainą kreipianti ypatingą dėmesį.

Nerinktas deputatas

Didžiausias nepasisekimas Ukrainoje įvyko per rinkimus, kai, nežiūrint Ščerbitskio manipuliavimo, nebuvo išrinkti keli žymūs partijos nariai. Angliakasių streikas liepos mėnesį taip pat parodė, kad ukrainiečiai bunda iš rusiškojo letargo. Ten jau susiorganizavo atskiri politiniai komitetai. Naujasis partijos vadas Ivaško yra gimęs ir augęs rytinėje rusiškoje aplinkoje. Jis ten baigė ekonominį institutą. Jis nuo 1973 metų dirbo kartu su Ščerbitskiu. Ivaško yra Maskvos viršūnių mėgstamas. Jis yra nerinktas Aukščiausio Sovieto deputatas, Gorbačiovo įrašytas į tą šimto partiečių sąrašą, už kurį nebuvo balsuojama.

Nereikia politinių reformų

Ivaško griežtai pasisakė prieš ukrainiečių tautinį judėjimą, rašo vyriausybės organas „Izvestija". Tautiškumui sutramdyti esą reikia panaudoti įstatymus. Jis pasisako tik už ekonomines reformas ir sako, kad politinių reformų nereikia. Tokia buvo ir Ščerbitskio linija. Ukrainiečiai pasisako, jog jei kas bus valdžioje iš Ščerbitskio aparato, neduos nieko gero Ukrainai. Nebūsią radikalių pakeitimų, sako Donetsko srities deputatas N. Boiko. Ivaško rūpestis yra rinkimai, kurie bus vasario mėnesį. Ukrainiečių sąjūdis jau dabar pradėjo ruoštis, kad laimėtų jų kandidatai. Opozicinės grupės mano, kad Komunistų partija nebeturės pilnos galios po rinkimų.

Bažnyčių susijungimo klausimu

Roma. Žinių agentūros praneša, kad praėjusį penktadienį į Romą atvyko Canterburio arkivyskupas Robert Runcie iš Anglijos. Jis kalbėsis su popiežiumi Jonu Paulium II anglikonų ir Romos Bažnyčios susijungimo klausimais. Arkivyskupo Runcies pirmasis vizitas Vatikane buvo sukėlęs nepasitenkinimo bangą Britanijoje, kai jis po to vizito pasakė kad jis linkęs pripažinti kai kur popiežiaus autoritetą. Susijungimo klausimas ir šį kartą nebus išspręstas, nes yra daug doktrininių problemų. Anglų Bažnyčia atsiskyrė 1534 m. Arkivysk. Runcie savo pasikalbėjime su italų katalikų žurnalu „Il Regno" pasakė, jog šiuo metu jau daug anglų pasisako už popiežiaus primatą.

KALENDORIUS

Spalio 3 d.: Evaldas, Teresė, Alanta, Kristina, Milgintas.

Spalio 4 d.: Šv. Pranciškus Asyžietis. Aura, Gailius, Mąstautas, Eivydė, Edvinas.

ORAS CHICAGOJE

Saulė teka 6:48, leidžiasi 6:31. Temperatūra dieną 58 l., naktį 35 l.

KELIAS Į SVEIKATĄ

NESIRGTI IR SVEIKTI PAJĖGUMO UGDYMAS

KELIAS Į SVEIKATĄ, 6515 So. California Ave., Chicago, IL 60629

JONAS ADOMAVIČIUS, M.D.

MAISTU GYNIMASIS NUO VĖŽIO (2)

Vėžį sukeliančio maisto vengdami, vėžį šalinantį maistą valgydami, mes padėsime kūnui gintis nuo šio didžiausio jam pavojaus.

Mediciniška tiesa

Štai kas žinotina apie morkose esamą vitaminą A. To vitamino yra ir trynyje, bet jo nė vienone vienas nenaudokime, nes jame gausu cholesterolio. Dabartiniai tyrimai nurodo, kad morkose esanti medžiaga (beta-carotene), iš kurios pasidaro vitaminas A, padeda sumažinti vėžio gavimo pavojų kiekvienam žmogui. Tai gera naujiena. Bloga žinia yra tai, kad amerikiečiai morkų nevalgo tiek, kiek reikia. Todėl savo maiste per mažai gauna tos juos nuo vėžio saugančios ir morkose besirandančios medžiagos. Jie tesuvalgo vos tik 25%-30% reikiamo B-carotene medžiagos kiekio, norint sumažinti vėžio gavimo pavojų. Morka — ta visur gaunama ir pigi, skani daržovė amerikiečius gintų nuo vėžio, bet jie eina kreivu keliu: rūko juos žudančias cigaretes, geria jų sveikatą baigiančius svaigalus, pepsus ir kavą, valgo jų širdis ir smegenis į nieką verčiančius gyvulinius riebalus, geidžia saldumynų, bet nevalgo morkų, kurios jiems padėtų kovoje su taip čia dažnu įvairiopu vėžiu, ypač plaučiuose, prostatoje ir krūtyse.

ir su kitokiu maistu jas valgykime: su sriubomis, blynais, salotomis ar kepsniais. Jas sumalus lengvai pensininkas galės jas nuryti. Tik nė vienos morkos dalies, ją nuvalius neišmeskime.

Mat, ne vien morkose esanti beta-carotene medžiaga, bet ir jų stambmenos (fiber) saugo nuo vėžio. Įvairiose kitose daržovėse irgi randama kiek beta-carotene medžiagos. Jose, kaip ir morkose yra gausus kiekis nesuvirškinamų stambmenų (fiber) — jų neišmeskime, kaip dažnas mūsiškis kad daro, bet sunaudokime iki paskutinio jų gabalėlio. Mat tos stambmenos greitina maisto — išmatų slinkimą per žarnas ir tuomi mažina vėžio atsiradimą storoje žarnoje.

Todėl visi mūsiškiai nuo dabar liaukimės ir toliau — po senovei likti apsileidėliais šioje apsaugoje nuo vėžio. Visi kasdien pradėkime daugiau triušiškai elgtis: valgykime ne tik morkas, bet ir saldžias bulves, aprikosus, persikus, arbūzus, papajas, kantelopus, špinatus, kale ir swiss chard.

Tie visi maisto dalykai ne tik mums teiks reikiamą kiekį vėžį tolinančios medžiagos beta-carotene pavidalu, bet duos mums ir stambmenų (fiber) — tą antrą priemonę kovoje su vėžiu bei duos mūsų kūnui ir kitas svarbias mitybos dalis.

Muzikas Julius Mačiulis Alvudo pažmonyje Lietuvio sodyboje vadovauja šaulių moterų dainininkėms. Jų tik Marija Radzevičienė matoma.

Nuotr. **M. Nagio**

Šaulių moterys dainininkės gieda — dainuoja Alvudo pažmonyje Lietuvio sodyboje.

Nuotr. **M. Nagio**

Lietuviams nepakeliui su netvarkingais amerikiečiais

Mes lietuviai nesekime tokiais amerikiečiais, kurie taip nesunkiai apturimą vėžio pavojaus sumažinimą niekais laiko, apie jį pamiršta ir toliau su įvairiopu vėžiu tampriai bendrauja: jie baltos duonos ir šiandien neatsikrato.

Žmogui reikia su vaisiais - daržovėmis kasdien gauti po 5-6 mg minėtos morkose esamos beta-carotene medžiagos, o čionykščiai tik ketvirtį to kiekio apturi, nes neminta gausiai vaisiais ir daržovėmis. Jų abiejų po keturis kartus per dieną kiekvienas turėtume valgyti.

Už tai mes lietuviai nesekime tokiais apsileidėliais mityboje; mes pasukime kita linkme. Turėti vėžį, ar jo išvengti yra vienas didžiausių skirtumų, žmogui gyvenant šioje žemėje. Todėl mes visi imkime tapti didesniais morkiniais ir mums prieinamame pavidale kasdien sudorokime bent po tris morkas. Kaip triušiai žalias jas krimskime ar tarkuotas jas sriuboje su tirštimais rykime bei virtas lengvai kramtykime, o taip pat

Nieko nelaukę kibkime už morkų

Tyrinėtojai dabar visame pasaulyje stengiasi daugiau sužinoti apie beta-carotene ir kitų maisto dalių priedinę — pagalbinę reikšmę. Tų tyrimų duomenys bus sužinoti ir paskelbti tik už kelių metų. Belaukdami tokių duomenų mes lietuviai jau dabar pradėkime maitintis visais, ypač minėtais vaisiais ir daržovėmis.

Šalia taip gausaus vaisių bei daržovių dorojimo, su vėžiu kovokime ir paliaudami rūkę, nustodami taukus per barzdą varvinę, užželdindami takus į girtuvėlę, didesne darbuote ir reguliariu apsilankymu pas gydytoją.

Dabar kiekvienas atsiminkime, kokiame maiste randasi beta-carotene ir stambmenos (fiber), tos dvi geros saugotojos mus nuo vėžio. Mes visi, ypač mityboje apsileidę pensininkai nepamirškime ir tokią tiesą, kad mažai vaisių ir daržovių valgydami kaip amerikiečiai, mes gausime tik trečdalį mus nuo vėžio tolinančių medžiagų. Išmintingam to pakaks — jis mokės veiksmingai tolinti vėžį nuo savęs, todėl ir vėžys pas tokį rečiau svečiuosis. Žinoma, bus ir čia „netikėlių", įvairiopai atsikalbančių, „filosofuojančių" ir nei morkų, nei kitų geltonų daržovių nevalgančių. Tokius tik per ankstyva karsto lenta ištiesins.

Varis ir selenas — geri kovotojai su vėžiu

Tyrimuose buvo naudojami ne iš augalų gauti, o sintetiniai vario junginiai. Gi, elementas selenas (selenium) yra žmogaus normaliai apturima priemonė paveikiai ginti nuo vėžio. Jo turi žuvienoje, daržovės, grūdai, pilnų grūdų miltai ir tokie javainiai (cereals).

Selenas randamas ir gyvių vidaus organuose, kaip kepenys, bet kepenys nenaudotinos, dėl cholesterolio gausos jose. Lietuviams pakaks seleno gaunamo iš javų ir daržovių. Jo turi ir vištiena, aviena ir jautiena. Tačiau ir pastarųjų vengiame tol, kol cholesterolis kraujuje nesumažėja iki 130 mg%.

Jau prieš 40 metų tyrinėtojai susekė, kad selenas perpus sumažina auglius žiurkių kepenyse, kai į jų maistą yra pridedamas selenas. Nuo tada jau atlikta daug bandymų, kurių duomenys nurodo, kad selenas pas gyvulius sumažina kai kuriuos vėžius. Sakysim, pelių krūtyse vėžys apnyko nuo 10% iki82%, kai į jų geriamą vandenį buvo pridėta seleno (2 dalys tūkstančiui dalių vandens). Į minėtą vandens kiekį pridėjus 8 dalis seleno, žiurkių storoje žarnoje žymiai sumažėjo vėžiai, kurie jose buvo sukelti šeriant jas riebiu maistu.

Pranešama ir apie gerą seleno veikimą, žmogų apsaugant nuo vėžio. Susekta, kad vėžiais dažniau suserga žmonės, gyvenantys vietovėse, kur žemėje randasi mažai seleno. Yra mediciniškų pranešimų, kad selenas tolina žmogui vėžio atsiradimą krūtyse ir storoje žarnoje. Prileidžiama, kad selenas mažina degimą (oksidaciją) kūno audiniuose ir tuomi veikia prieš vėžį.

Kopūstas — geras šarvas prieš vėžį

Chemikalas indolas, randamas kopūstinėse daržovėse, pristabdo dirbtinai sukeltus vėžius plaučiuose ir skrandyje. Prileidžiama, kad kopūstuose esąs indolas stabdo vėžį savo sukeltu degimo vyksmu — oksidacija.

Kopūstinės daržovės turi ir izotiocyanatą (isothiocyanate). Jo trys rūšys (BT, BIT ir PIT) jau yra išbandytos ir visos veikia prieš vėžį, mažindamos jo vėžiškumą. Susekta, kad visos tos rūšys pristabdo auglių formavimąsi žiurkių krūtyse. Tik dvi jo rūšys (BIT ir PIT) pristabdo vėžio vystymąsi pelių skrandžiuose. O lietuviai, nieko apie tokį chemikalą nežinodami, kopūstus beveik kasdien valgo skaniausios sriubos pavidale.

Organiniai sulfidai (sieros junginiai) besirandą česnakuose ir svogūnuose mažina vėžį sukeliančių medžiagų (carcinogenų) veiklumą. Tyrimai tebetęsia išaiškinti, kaip maiste esą sieros junginiai — sulfidai saugo nuo vėžio atsiradimo. Čia žydai pralenkė tyrinėtojus — jie nuo seno gausiau naudoja svogūnus ir česnakus. Gerai, kad nemažai ir lietuvių tuo reikalu nenusileidžia žydams — tuomi jie irgi ginasi nuo vėžio.

Čia prisimintina ir kitokių sieros junginių, kaip cinko sulfatas ir iš kremzlių gaunamos sieros rūgšties — chondroitin sulfuric acid, geras veikimas prieš vėžį. Pasirodo, kad siera gali teigiamai veikti ne tik prieš vėžį, bet ir prieš sklerozę. Todėl nė vienas neapsileiskime jos vartojime.

Saugokimės nuo vėžio maisto pagalba

Epidemiologinės studijos, statistikos ir tyrinėjimai parodė, kad dieta gali turėti svarbios reikšmės saugantis nuo vėžio. Visi lietuviai atsiminkime tiesą, kad apsaugą nuo vėžio sąlygoja, du dalykai: 1. Vėžį prišaukiančių medžiagų kiekis, kuris pasiekia žmogų ir 2. Kiekis priešvėžiškų medžiagų, kurias žmogus suvalgo.

Didelis kiekis vėžio sukėlėjų, kaip gyvuliniai riebalai, sacharinas, alkoholis ir tabakas, gali neutralizuoti visų vėžį menkinančių medžiagų priešvėžišką veikimą. Tą ilgą gyvenimą ar greitą mirtį žmogui lemiančią tiesą visi lietuviai įsidėmėkime, jos niekada nepamirškime ir ryžkimės visada savo gyvenime taip elgtis, kad iš msų pastogės pranyktų visi visokiausi minėti vėžio prišaukėjai. To dar negana: turime kartą ant visados nutarti, kad visam laikui palaikysime draugystę su maiste esamais kovotojais su vėžiu, valgydami vaisius, daržoves ir riešutus.

Tokia priešvėžinė veikla lietuviams yra nenutrauktina, nes visokios kitos priemonės prieš vėžį kol kas yra labai nepaveikios. Geriau yra reikiamu maistu nuo vėžio apsisaugoti, negu vėžį gavus nuo jo nesėkmingai gydytis, kad ir moderniškiausiomis priemonėmis pasinaudojant.

Naudokime taukų mažai, o sėlenų gausiai

Tyrinėtojai toliau tęsia savo darbą tirdami galimybes apsisaugoti nuo vėžio. Dar nenustatyta atsakanti dozė medžiagos, apsaugančios nuo vėžio prasidėjimo. Stengiamasi išaiškinti, kokia dozė prieš vėžį veikiančios medžiagos duos didžiausią veiksmingumą ir mažiausią nuodingumą.

Mes lietuviai išmintingiausiai pasielgsime maistu apsisaugodami nuo vėžio vykdydami dviejų šiame krašte su vėžiu kovojančių organizacijų — National Cancer Institute ir American Cancer Society pateiktus nurodymus, būtent: liesai valgyk ir gausiai naudok vaisiuose ir daržovėse esančias sėlenas ir stambmenas.

Šioje srityje apsileidžia ne tik amerikiečiai, bet ir mes visi lietuviai nevykdome minėtų organizacijų mums pateiktų mitybos nurodymų. Amerikiečiai vidutiniškai sėlenų-stambmenų (fiber) suvalgo mažiau negu 20 gramų per dieną. Toks kiekis yra tik pusė tų sėlenų kiekio, kokį pataria suvalgyti minėtos draugijos.

Dar ir antraip amerikiečiai ir mes kartu su jais apsileidžiame kovoje su vėžiu: šio krašto agrikultūros departamentas (U.S. Department of Agriculture) dabar visiems pataria vaisių ir daržovių valgyti keturis kartus per dieną.

Pagalvok mielas mūsiški, kiek pats apsileidi šioje srityje ir vis toliau dejuoji, kad vėžys dažnai tavo šeimoje apsilanko, kad sklerozė širdį, smegenis ir kojas ardo, kad Dievs tave apleido... kada iš tikrųjų tamsta pats esi apsileidęs.

Užtai dabar mums yra pats laikas įsijungti į pirmąsias kovotojų su vėžiu eiles. Saugokimės nuo vėžio vaisiais, daržovėmis, riešutais: jų po keturias porcijas kasdien sunaudokime. Galite ir keikti šį skyrių už tokį tamstoms atrodantį „nežmoniškai durną" patarimą, bet suvalgykite po keturis kartus vaisių-daržovių kasdien.

Žinoma, gana juokų; jie čia ne vietoje, nes juokiasi tik tas, kuris dar neatsidanginusiam į lietuvio pastogę vėžiui nusuka sprandą. Taip, ir nė per žingsnį kitaip!

Išvada. Meskime seną nesveikatos rūbą ir vilkimės mus nuo vėžio apsaugantį. Toks apsivilkimas nelengvai duosis, nes seni, kad ir nesveiki, įpročiai valdo mūsų elgseną: nenorime vatinės duonos atsisakyti, norime ir toliau gomurį svaigalais vilgyti, savus plaučius tabaku „vindzytis", o jau apie vaisių-daržovių gausų vartojimą nė neužsimink: to jau iš tūlo mūsiškio nesulauksime. Štai, tau moteriške, ir Devintinės! Už tai visi stenkimės sava asmenybe, sava išmintimi bent minimaliai praturtėti: tik tada tapsime gera dirva sveikam medicinos grūdui.

Pasiskaityti. *Practical Gastroenterology*, vol. XIII No. 3, April 1989.

Pirmąją kalbamąją mašiną sukūrė Dievas. Aš tik išradau pirmą tokią, kurią galima sustabdyti bekalbančią.

Th. Edison

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY (USPS-161000)

Published daily except Sundays and Mondays, Legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of Legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL.

Subscription Rates: $70.00. Foreign countries $70.00

Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesiunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokestį, atžymima, iki kada yra užsimokėjęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

	metams	½ metų	3 mėn.
U.S.A.	$70.00	$40.00	$25.00
Kanadoje (U.S.A. dol.)	$70.00	$40.00	$25.00
Užsienyje (U.S.A. dol.)	$70.00	$40.00	$25.00
Savaitinis (Šešt. pried)	$40.00	$25.00	

• Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nuo 8:30 iki 12:00.
• Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00; šeštadieniais nedirba.

• Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Juos grąžina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prisiunčiamos gavus prašymą.

MIRTIS DĖL KLAIDOS

Viena East Chicagos moteris, apie 50 m. amžiaus, kurios gyvybei palaikyti būtinai buvo reikalingi įtaisai, varomi elektros, greit mirė, kai per klaidą darbininkai išjungė jos elektrą, vieton kito vartotojo, nesumokančio elektros sąskaitų.

PASIUTIMO PAVOJUS

Lincoln parko srityje Chicagoje rastas vienas šikšnosparnis, turįs pasiutimo ligos užkrėtą. Užaliarmuoti šešių blokų gyventojai Lincoln parko rajone, perspėjant apie pavojų. Tos užkrėtos buvo rastos rugsėjo 20d. Tikrinami kiti gyvuliai tame rajone.

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
166 East Superior, Suite 402
Valandos pagal susitarimą
Tel. — 337-1285

DR. VIJAY BAJAJ, M.D., S.C.
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — VIDAUS LIGOS IR ODOS CHIRURGIJA
(Augliai nuimami kabinete)
Priklauso Holy Cross ir Christ ligoninėms
2434 W. 71 Street, Chicago
Tel. 434-5849 (veikia 24 val.)
Pirm., antr., ketv., penkt. nuo 12 iki 6 v.v.

Ofs. 735-4477;
Rez. 246-0067; arba **246-6581**
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINĖS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — AKIŲ LIGOS
3900 W. 95 St.
Tel. 422-0101
Valandos pagal susitarimą

DR. ALGIRDAS KAVALIŪNAS
Specialybė vidaus ir kraujo ligos
Nechirurginis išsiplėtusių venų ir hemoroidų gydymas
5540 S. Pulaski Road. Tel. 585-2802
Valandos pagal susitarimą
Penkt., antr., ketv. ir penkt.
Reikalui esant atvažiuoju ir į namus

DR. JOVITA KERELIS
Dantų Gydytoja
2659 W. 59th St., Chicago, IL
Tel. 476-2112
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL.
Tel. 598-8101
Val. pagal susitarimą

Tel. kabineto ir buto: OLympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1 iki 8 val vak.
išskyrus treč. Šešt. 12 iki 4 val. popiet

DR. PETRAS V. KISIELIUS
DR. EUGENE McENERY
DR. JAMES BURDEN
INKSTŲ, PŪSLĖS IR PROSTATOS GYDYMAS BEI CHIRURGIJA
155 N. Michigan Ave., Suite 324 ir 5635 S. Pulaski Rd., Chicago, IL
Tel. 565-2960 (veikia 24 val.)
Valandos pagal susitarimą

DR. IRENA KURAS
KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGOS
SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
3200 W. 81st Street
Kabineto tel. RE 7-1168;
Rezid. 385-4811

Dr. Tumasonio kabinetą perėmė
DR. S. LAL
SPECIALYBĖ — VIDAUS LIGOS
2454 W. 71st Street
434-2123
Pirm. 2-7. Antr. ir ketv. 9-12. Penkt. 2-7

Kab. tel. LU 5-0348; Rez. PR 9-5533
DR. FRANCIS MAŽEIKA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4255 W. 63rd St.
Val. pagal susitarimą: pirm. ir ketv. 12-4
6-9; antr. 12-6; penkt. 10-12; 1-6.

Kab. tel. 471-3300; rez. 442-8297
VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave., Chicago, Ill. 60652
Pirm., antr., ketv. ir penkt.
pagal susitarimą

Cardiac Diagnosis, Ltd.
Marquette Medical Building
6132 S. Kedzie
Chicago, IL 60629
Tel. 436-7700
RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.
S. PRASAD TUMMALA, M.D.
SURENDER KUMAR, M.D.
PETER STECY, M.D.
Širdies ir Kraujagyslių Ligos
Valandos pagal susitarimą

Namų 584-5527
DR. ALGIS PAULIUS
ORTOPEDINĖS LIGOS CHIRURGIJA
6132 S. Kedzie, Chicago, Ill.
Tel. 925-2670
1185 Dundee Ave., Elgin, Ill. 60120
Tel. 742-0255
Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. 598-4055
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS
Optometristas (kalba lietuviškai)
Tikrina akis, pritaiko akinius
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Val. pagal susitarimą
Palos Vision Center, 7152 W.127th St.
Palos Hgts., Ill. Ketv. val. 3-6 v.v.
Tel. 448-1777

Dr. Tumasonio kabinetą perėmė
T. RAMA, M.D.
Specialybė — Chirurgija
2454 West 71st Street
Tel. 434-1818 — Rez. 852-0889
Val.: pirm., antr. ketv. ir penkt.
3 iki 7 v.v. Tik susitarus

DR. ANTANAS G. RAZMA
SPECIALYBĖ — PLAUČIŲ LIGOS
2636 W. 71st St., Chicago, Ill.
Tel.: 436-0100
11800 Southwest Highway
Palos Heights, Ill. 60463
(312) 361-0220 (312) 361-0222

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PŪSLĖS IR PROSTATO CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street
Val.: antr. 1-4 v. p.p. ir ketv. 2-5 v. p.p.
Šešt. pagal susitarimą
Kabineto tel. 776-2880, rez. 448-5545

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
Specialybė — Vidaus ligų gydytojas
Kalbame lietuviškai
6165 S. Archer Ave. (prie Austin)
Valandos pagal susitarimą
Tel. 585-7755

Tarybų ar

SOVIETŲ LIETUVA

Ilgus dešimtmečius mūsų tautiečiai tėvynėje ir išeivijoje buvo vieni nuo kitų atskirti geležine uždanga, kuri pastaruoju metu gerokai suminkštėjusi. Nors vieni ir kiti kalbėjome ir tebekalbame ta pačia lietuvių kalba, tačiau atsirado ne taip jau mažas skaičius skirtingų žodžių, savotiškų išsireiškimų tiek mūsų kalboje, tiek raštuose.

Okup. Lietuvoje į lietuvių kalbą daug neigiamos įtakos turėjo prievarta brukama rusų kalba, įsibrovė daug svetimybių, nelietuviškų žodžių, ėmė keistis sakinio struktūra. Pakito net pats kalbos tempas. Kartais tenka klausytis Vilniaus radijo pranešimų. Labai dažnai pranešėjos taip greitai kalba, kad jų tariami žodžiai susilieja į krūvą, sunku suprasti.

Šia proga sustosime prie kai kurių terminų bei sąvokų. Pirmiausia pats Lietuvos vardas. Išeivijoje sakome Nepriklausoma Lietuva, okupuotoji Lietuva, Sovietų Lietuva ir pan. O Lietuvoje atitinkamai — buržuazinė Lietuva, kartais „švelniau" — ikikarinė ar tarpkarinė Lietuva, Tarybų Lietuva. Taigi kyla klausimas, kaip dabartinę Lietuvą vadinti: Sovietų Lietuva ar Tarybų Lietuva. Šiuo klausimu mus domina Sauliaus Stomos pasisakymas bei aiškinimas „Literatūra ir menas" savaitraštyje (Nr. 37). Jis rašo: „Nepriklausomos Lietuvos tradicija, lietuvių emigracija plačiausią pasaulio šalį vadina ne Tarybų Sąjunga, kaip mes, o Sovietų Sąjunga. Taip pastaruoju metu ėmė elgtis ir mūsų alternatyvinė spauda. Logika paprasta, sovietų valdžia toli gražu nėra tas pats, kas tarybų valdžia. Rusicizmas lyg ir turėtų pabrėžti šios sistemos svetimumą, tai, kad sovietų valdžia buvo jėga primesta Lietuvai ir jokiu būdu negalėjo sulietuvėti. Iš tikrųjų sunku sava laikyti valdžią, baisiausiu būdu sunaikinusią didelę dalį tautos. Juk nesulietuvinti liko ‚fašistas', ‚nacis' ir kiti panašūs žodžiai. Beje, žodis ‚soviet' (kaip ‚perestroika' ir t.t.) neverčiamas į kalbas tautų, kurios nepriklauso socialistiniam blokui. Sakoma, kad tarybų valdžios mes dar neturim. Ji galėtų atsirasti įvykus tikriems demokratiškiems rinkimams ir atsitraukus partokratijai. Taigi iki šiol mes gyvename sovietų valdžioje". Vadinasi, ne Tarybų, bet Sovietų Lietuva.

*

E. Meilūnas Lietuvos demokratų partijos „Tribūna" biuletenyje (Nr. 3) rašo, kad „nei tarybų, nei socializmo mūsuose nesama, todėl šiuos žodžius iš pavadinimo reikia išmesti. Be abejonės, reikia".

1940 m. vasarą į Lietuvą buvo ant tankų bei durtuvų okupanų atnešta ne Tarybų, bet Sovietų valdžia. Ji nebuvo kokiomis tarybomis kuriama, o okupacinės valdžios įsakais prievartos būdu primesta. Ir vadinamo „Liaudies seimo" kalbose bei nutarimuose žymima „sovietinė". Buvo sakoma, kad „Lietuvos liaudis savo valstybėje įsteigė „sovietų valdžią". Rašoma „sovietinė santvarka", kais vardais. Tačiau pokario metais okupantai, žinodami, kaip Lietuvos valstiečiai nemėgsta kolchozų bei sovchozų, lyg ir sušvelnindami nukalė naujus terminus. Rodos, kad Genrikas Zimanas nukalė kolchozo vietoje kolūkį, vadinasi santrumpa „kolektyvinio ūkio". O sovchozo vietoje atsirado tarybinis ūkis. Ilgainiui šie vardai okup. Lietuvoje buvo prievarta „prigydyti". Bet išeivijoje ir dabar vadinami tikraisiais vardais — kolchozas, sovchozas. Mums išrodo, kad ir agimstanti Lietuva turėtų pasekti išeivijos pavyzdžiu.

Yra ir daugiau pavadinimų bei terminų, kurių gal į lietuvių kalbą nereiktų versti. Taip jau plačiame pasaulyje įsigalėjo „perestroika", „glasnost", lyg tarptautiniai rusų kalbos žodžiai, neverčiami į kitas kalbas. Okup. Lietuvoje rašoma dažniausiai „persitvarkymas", „pertvarka", „viešumas", „aiškumas". Bet kažin ar tikslu versti į lietuvių kalbą šį naują terminą, tuo labiau, kad dar neaišku, kuo tas „persitvarkymas" pasibaigs. O baigtis gali tankais, kastuvėliais ar kalašnykcvais. Šia proga „Sietynas" (VI, 266 p.) primena, kad „pertvarka tėra kapitalinis giljotinos remontas". Bet gal tai perdrąsus teigimas. Ligšiolinė „perestroika" ir „glasnost" atnešė Lietuvai nemaža laisvės ir iššaukė tautinį atgimimą.

*

Mums ausį kažkaip rėžia, kai labai dažnai lietuviai vadinami „nacija", kuri vis labiau išstumia mums įprastą tautą. Antanas Kairys „Valstiečių laikraščiui" (Nr. 45) atsiuntė laišką, kuriame, be ko kita, rašo: „Mokyti lietuviai, kalbėdami lietuviškai, ėmė vartoti labai daug nelietuviškų, kaimo žmogui nesuprantamų žodžių. Kas antras žodis — resursai, dislokuoti, koncepcija, suverenitetas ir dar kitokie, nesuprantami. Nejaugi mokyti žmonės negali savo minčių išsakyti lietuviškais žodžiais? Atsidūstam ir sakom: iš didelio rašto išeina iš krašto". Prie jo išvardytų pridėkime dar mūsų sulasiotus: komandoras, štampas, spręsti klausimą, žmogaus faktorius, normatyvai, sakuoti, monumentas, hobis, stagnatas, stereotipas, stimulas, paritetas, alternatyva, deficitas, mankartas ir daugelis kitų.

Nereiktų „Vienybe" vadinti ir Maskvos rusų bei Lenkijos lenkų suorganizuoto-sukelto — labai agresyvaus lenkų rusų judėjimo, kuris virto partija, reikalaujančia kai kurioms Lietuvos dalims autonomijos, grasinančios palikti Lietuvą be Vilniaus ir be Klaipėdos. Tai jau ne „Vienybė", o baisus Lietuvos skaldymas ar tiesiog naikinimas. Organizacija vadinasi „Jedinstvo, Jednošč". Taip tegu ir lieka. „Vienybės" vardas mūsų tautai yra šventas žodis ir nereikia jo valkioti ten, kur nereikia. Galbūt būtų tikslu ir komjaunimui palikti jo tikrąjį rusų atneštinį vardą — komsomolas, nors gal dabartiniai jaunuoliai dėlto ir nekalti...

Pabaigai keletas minčių iš sovietinės spaudos. — Persitvarkymo praktikoje mąstome naujai, dirbame kaip dirbę, gauname dvigubai, mokame trigubai (Šluota), — Devyni vagia, dešimtas tikrina ir visi gyvena užtikrintai (Šluota). — Lengva buvo atritinti į Lietuvą stalininę saulę, bet kaip sunku išvežti net jos šukes (L. Žitkevičius, KJT).

b. kv.

KOMUNIZMAS — BEPROČIO MOKSLININKO KŪRINYS

Zbigniev Brzezinski „Columbia" universiteto profesorius apibūdino komunizmą

BR. AUŠROTAS

Apie komunizmo idėjos brutalų, nežmonišką įgyvendinimą, kainavusį milijonus darbščių žmonių gyvybių, patyrė visi kur tik siekė žmogžudžio J. Stalino ir jo pataikūnų kruvinos rankos. Lietuvių tauta per tą 50 m. laikotarpį neteko apie 700,000 savo dukrų ir sūnų. Apie 95% viso krašto piliečių vos ne vos plūduriavo vandens paviršiuje. Ir tik 5% išrinktųjų naudojosi vergų darbu.

Šiais metais ne tik Lietuvos, bet ir visos Rusijos ūkinė krizė pasiekė tokį negirdėtą XX a. nusigyvenimo lygį, kad krašte trūksta muilo ir kitų būtiniausių pragyvenimo reikmenų. Vykstantieji į užsienius Sovietų gyventojai jau negali patys apsimokėti už savo kelionę sovietine valiuta rubliu. Keliauninkams teleidžia iškeisti į užsienio valiutą vos keletą rublių. Taip pvz. Sov. S-gos kultūros ministerijos siunčiamas „Dainavos" ansamblis iš Alytaus į N. Carolina Volkmoot tarptautinį festivalį negavo normalių kišenpinigių savo nariams, bet tik po 3 dol asmeniui. Grupės vadovas nusiskundė, kad „už tokius pinigus tegalima Coca Cola gerimą nusipirkti". Mano nuomone, Sov. S-gos vyriausybės toks neleistinai ubagiškas elgesys su savo piliečiais, turinčiais išgarsinti Sov. S-gos komunizmo meniškus laimėjimus ar norinčius aplankyti savo artimuosius užsieniuose visam pasauliui aiškiausiai parodo komunistinio režimo totalinį bankrotą.

Prabilo pertvarkytojas

Po ilgesnės perbraukos, po tariamų atostogų visai nelauktai rugsėjo 9 d. kom. partijos pirmasis sekretorius M. Gorbačiovas pasinaudojo TV žinių išplatinimo tinklu įspėti didžiulio krašto gyventojus apie didvalstybę ištikusią krizę. Jis pranešė jo kol kas valdomos imperijos piliečiams, kad „Naujos priemonės, kurių teks griebtis krašto ūkiui normalizuoti, galinčios būti labai nepopuliarios". Tačiau prezidentas neišvardino to „nepopuliarumo laipsnio". Ta pačia proga pirmasis sekretorius taip pat įspėjo Azerbeidžano ir Moldavijos vadovus sustabdyti tose teritorijose tebesitęsiančius streikus.

M. Gorbačiovas savo kalboje, kaip komentuoja vakarų media, buvo gana santūrus. Tačiau jis pabrėžė, kad „visoje teritorijoje yra dedamos žymios pastangos suniekinti jo pradėtą krašto pertvarkymą. Ir šios užmačios ateinančios iš kairės ir iš konservatorių stovyklų".

„Šiame šurmulyje, pasiekusiame isterijos laipsnį, buvo girdimi gąsdinimo šūkiai, kad kraštas esąs chaotinėje būklėje ir net buvo minima apie galimą perversmą ir pilietinį karą".

Tai yra tik prieš savaitę pasakyti M. Gorbačiovo žodžiai, bet ligi rugsėjo 15 d. neišgirdome nei apie naujus suvaržymus, nei apie atoslūgį Gruzijos respublikoje.

B. Jeltsin

Rugsėjo 10 d. į JAV atvyko sovietinio parlamento narys Boris Jeltsin. Ir jis kliuktelėjo šiek tiek žibalo ant Sov. Sąjungoje rusenančios krizės. JAV TV ir spaudos žurnalistai Jeltsiną praminė „gadfly" ir „maverick" vardais. Tai reiškia, kad šis sibiriokas, į Maskvą atkviestas patiės M. Gorbačiovo, pastarąjį dažnai įkanda lyg sparva, kai to visai nelaukiama. Be to B. Jeltsin nesilaiko komunistų taisyklių, už ką jis partijos konservatorių kaip Ligačiovo yra nekenčiamas.

Jau rugsėjo 11 d. B. Jeltsin pasirodė TV programose, kuriose jis buvo kamantinėjamas apie būklę Sov. S-je Ir B. Jeltsin nė kiek nesivaržydamas pripažino, kad krašte vyrauja ūkinė, finansinė ir socialinė krizė.

B. Jeltsin nuomone, jo politinis varžovas per daug lėtai vykdąs numatytas reformas. „Jeigu ši krizė užsitęs ilgiau negu vienerius metus, tai ir pertvarkytojui gali tekti pasitraukti. Judėjimas iš šaknų, iš liaudies bus toks stiprus, kad dabartiniai vadovai turės užleisti vietą sparčiau dirbantiems".

Zb. Brzezinksi pažiūra

Apie komunizmo krizę rašė „Reader's Digest" mėnraštis liepos laidoje. Žurnalistas R.K. Bennet recenzavo buvusio Tautinio Saugumo patarėjo Carterio vyriausybėje Zb. Brzezinski knygą „The Grand Failure: The Birth and Death of Communism in the Twentieth Century".

Recenzijos pradžioje motto: komunistinė sistema yra lyg koks pamišusio mokslininko didžiulis, piktai sugalvotas išradimas, šiuo metu sugriuvimo būklėje. Stebėdami šį spektaklį mes galime iš jo daug pasimokyti.

Ir tai, ką prabėgusią savaitę pripažino M. Gorbačiovas ir Boris Jeltsin, jau liepos mėn. išpranašavo „Readers Digest" mėnraštyje įžvalgus mokslininkas Zb. Brzezinski.

Autorius skaitytojui primena, kad „Sovietai,norėdami žemėje įgyvendinti tikrą teisingumą ir ištobulinti žmogaus prigimtį, kas metai per septynerius dešimtmečius nužudydavo po pusę milijono savo krašto piliečių".

Ir kas laimėta? Daugiau negu 40% senesnio amžiaus asmenų gyvena badmiriu. Eilinis darbininaks su keturių asmenų šeima gyvena vieno kambario bute, turi laukti bent 8 metus, kad gautų erdvesnę patalpą. Maždaug trečdalis visų Sov. S-gos butų neturi vandentiekio!

Sov. S-gos sveikatos apsaugos ministeris pats pripažino, kad „didelė dalis krašto ligoninių neturi karšto vandens, tekančio iš vandentiekio sistemos. Taip pat esanti gana bloga atmatų kontrolė ir daugelio ligoninių sanitarinis stovis". Vadinamas „nemokamas" gydymas įmanomas sumokėjus reikalingus kyšius. Vyrų amžiaus vidutinis ilgis yra trumpesnis negu tokio pat vyro Meksikoje. Rublis, kurio vertė dirbtinai nustatyta santykiu 1:1.60, Maskvos juodoje rinkoje tevertas vos du nikelius. Mėsa, cukrus ir kiti maisto produktai tegaunami tik pagal korteles (praėjus 55 metams po II pas. karo — **aut.**) Trūksta tualetinio popieriaus, muilo ir sūrio. Šie visi trūkumai giliai atsiliepia į sovietinę visuomenę būdo atšiaurumu bei „moraline" tuštuma.

Naujo stiliaus kriminalistai

M. Gorbačiovas pradėjo reformas, pamatęs komunistinės sistemos pilną bankrotą. Tačiau jis niekada atvirai nedrįso pripažinta, kad „ta sistema pasmerkta žlugimui". Tiesa, vienoje kalboje jis pripažino, kad „draugai, mes vis dar nevertinome apgaulės ir sustingimo pasekmių".

Zb. Brzezinski toliau cituoja mokslininką John P. Roche, kuris lenininzmą-marksizmą palygina su naujos rūšies mafia, „kuriai labiau rūpi įsigyti kuo daugiau jėgos (panašiai kaip Kolumbijos narkotikų pirkliai — **aut.**), negu išlaisvinti ir pasotinti badaujančius kalinius".

Autoriaus nuomone už visas esamas Sov. S-je ir jos kontroliuojamose srityse bėdas tėra atsakingas V.I. Leninas, kuris per 6 metus nužudė 14 milijonų geriausių žmonių. Teroro režimą iš jo paveldėjo J. Stalinas.

„Žmonijos katastrofinis susidūrimas su komunizmu mums suteikė skaudžią pamoką: utopiškas žmonių socialinių reikalų tvarkymas nesiderina su sudėtinga žmogaus prigimtimi ir socialus kūrybingumas teįmanomas ten, kur valdančiųjų politinė jėga yra suvaržyta", baigia autorius.

Kaip nepaprastai vertingos moralinės jėgos dar iš šiandien išplaukia iš religijos ir krikščionybės! Aš žinau, kad visi mes, net ir tie, kurie pozityviai nesame tikintieji, esame stipriai paveikti, tiesiai ar ne, krikščioniškos pasaulėžiūros ir moralės. Būtų nesocialistiška norėti kultuvu užmušti tas dorovines jėgas, kurios be abejonės dar ir dabar iš krikščionybės išplaukia.

Haenish,
Vokietijos švietimo ministeris
(socialistas)

Gintė Damušytė, išdirbusi dešimt metų Religinės šalpos įstaigoje ir Lietuvių informacijos centro vedėja, ją pagerbiant Chicagoje. Iš kairės: dr. Jonas Račkauskas, Gintė Damušytė ir Lietuvos atstovas Stasys Lozoraitis.

Nuotr. **J. Tamulaičio**

BRAZILIJA

KAZYS KARUŽA

14

Grįžome su viešniomis pas Silius jau temstant. Gėrėme kavutę ir daugiau kalbėjausi su Vanda Vilutiene, kuri kvietė mane atvykti į Buenos Aires. Davė savo adresą ir dar priminė:

— Jeigu kada nors keliautumėte į Argentiną, prašau parašyti laišką ar paskambinti telefonu, mielai pasitiksiu aerodrome ir parodysiu jums visas įdomesnes vietas ir supažindinsiu su vietos lietuvių visuomenės veikėjais. Buenos Aires yra gražus, modernus miestas ir didingas kaip ir Paryžius.

Baigėme pokalbį ir apie 11 val. vakaro Klera išvežė kaimynes namo, o mudu su A. Siliumi dar kalbėjomės kasdieninėmis temomis ir aptarėme kitos dienos kelionę į Sao Paulo miestą. Jie ten turi nusipirkę kondominium apartamentą 15 aukšte, dangoraižyje. Kai nuėjau gulti į svečiam skirtą miegamąjį kambarį, džiaugiausi, kad tai bus jau paskutinė šalčio ir vargo naktis.

Mjr. A. Silius man suteikė pluoštelį žinių apie kurortinį miestelį ir žymias istorines vietas. Tikrai yra graži vietovė, o vasaros metu čia tikra gamtos pasaka, kuri vilioja didmiesčio pasiturinčius žmones gyventi ir gerai laiką praleisti.

Campos Do Jordao

Vienas iš gražiausių Brazilijos kurortų. 1600-1800 m. 5000 pėdų virš jūros paviršiaus yra Serra de Mantigeira kalnų slėnyje, 180 km į šiaurės rytus nuo Sao Paulo, 250 km nuo Rio de Janeiro. Sujungtas su Rio de Janeiro — Sao Paulo 40 km greitkeliu. Turi 30,000 gyventojų. Iš visų pusių supa kalnai, apaugę didingais „araucaria" ir kitais spygliuočiais, miestelio gatvės apsodintos mūsų lietuviško klevo rūšies lapuočiais. Klimatas malonus, daug vėsesnis negu žemiau esančiuose didmiesčiuose, kaip Sao Paulo arba Rio de Janeiro.

Vasaros metu dienos šiltos, siekia iki 25°C (75°F) pavėsyje, saulė labai karšta, naktys vėsokos, šilčiausi mėnesiai gruodis-vasaris. Žiemos metu daug vėsiau, ypač birželio, liepos, rugpjūčio mėn., kada naktį temperatūra nukrinta žemiau nulio, iki 7°C ir dar žemiau (apie 20°F). Pasitaiko stiprių šalnų, viskas šerkšnu aptraukta, tik sniego niekad neiškrinta. Kai pakyla saulė, šalna pranyksta... temeratūra pakyla iki 20 - 25°C (60° — 70°F) pavėsyje, o saulė gerokai karšta — puikiausios sąlygos „saulės vonioms".

Balandžio 29 d. Campos Do Jordao minėjo savo 116 metinę šventę nuo miesto įsteigimo dienos. Miestas buvo gražiai pasipuošęs, visuomeninės organizacijos ir mokyklos surengė įspūdingą paradą. Miesto herbas — trys pušys — araucaria simbolizuoja 3 svarbiausias miesto dalis: Abernasia, Jaguaribe ir Capivari. Abernesia — miesto administracijos ir prekybos centras, Jaguaribe — ramesnė miesto dalis, Capivari — naujas turistinio judėjimo centras. Neturi pramonės,todėl nėra oro užteršimo. Vienintelė žymi pramonės įmonė tai „Minalba", kuri parduoda gryniausią kalnų požemio vandenį. Tūkstančių tūkstančiai butelių parduodama aplinkiniuose miestuose ir valstijose. Pažymėtina dar vietinė smulki pramonė — megztiniai labai mėgiami ir perkami turistų. Ir aš nusipirkau keturis.

Campos Do Jordao aplankytos mano vietos „Toriba" — pirmos rūšies viešbutis ir restoranas, aukštai kalnuose, didingų „araucarių" miške, vienas seniausių ir tradicinių viešbučių — restoranų, gražus parkas, gėlynai, ypač pavasario ir vasaros metu (rugsėjo-kovo mėn.). „Palacio Do Governoro", Sao Paulo gubernatoriaus vasaros rezidencija, viduramžių pilies stilium, gražiame parke „Bela Vista" aukštumoje. „Polacio Do Goveques" arba „Auditurio" — keli kilometrai už „Palacio Do Governoro". Gražus charakteringas pastatas, prisiglaudęs prie kalno papėdės šlaito, gražiame „araucarių" miške. Auditorijoje (teatro salėje) vakarais ruošiami koncertai, dažnai dalyvaujant garsioms pasaulio meno jėgoms. Kasmet liepos mėnesį, mokyklų atostogų metu, kada Campos Do Jordao yra pilnas svečių — turistų, čia ruošiamas „Festival de Inverno" (Žiemos festivalis), vakarais koncertai ir konferencijos, o dienos metu auditorija virsta muzikos mokykla, su specialiais kursais jauniems muzikams.

„Pigo De įtapreia" — aukščiausia viršūnė Serra de Mantiqveira kalnuose, 2025 m virš jūros paviršiaus, 12 km nuo Campos Do Jordao — Gapivari. Gražus ir žavingas panoraminis vaizdas virš Pareibos upės slėnio tarp Serra de Mantiquera ir Serra de Mar kalnų virtinių. Geram matomumui esant, Pareibos slėnyje galima įžiūrėti iki 6 miestų (entuziastai priskaito iki 12 miestų...), tarp kurių Aparacida do Norte su gražiąja Brasilia.

Jau 7 val. ryto apsirengiau. Rytas šaltas ir niūrus, debesuotas dangus ir vėjuota. Pusryčiaujame su Siliais. Tarnaitė,13 m. amžiaus mergaitė padėjo valgius ant stalo. Ji, brolis ir jų mama aptarnauja Silius ir prižiūri jų gražią sodybą ir namus. Išgėrėme šiltos kavos ir atsigavau nuo šalčio. Geriau pasijutau. Sakau Klerai Silienei, kad po pusryčių važiuosime į Sao Paulo.

(Bus daugiau)

AMŽINO ĮŠALO ŽEMĖJE

ANTANAS JUODVALKIS

Tokiu pavadinimu Vyturio leidykla 1989 m. Vilniuje išleido **Aldonos Zemaitytės** sudarytą 8 lietuvių ir 1 latvio tremtinių prisiminimus. Autorė A. Ž. pratarmėje rašo: „... Žmonės, kurių prisiminimus čia publikuojame, toje vargo žemėje atsidūrė skirtingo amžiaus, skirtingu laiku ir skirtingomis aplinkybėmis. Vieni jų buvo su tėvais, ir tai lengvino jų dalią, palaikė išlikimo viltį, kiti — maži beglobiai, tarp svetimų, ir išlikti jiems padėjo atsitiktinumas arba aplinkinių gera valia... Vieniems — tikėjimas Apvaizda, antriems — atkaklumas, ryžtas ir valia, dar kitiems — įgimta dora ir darbštumas..."

Susipažinkime su šiais prisiminimais.

Eiliuotoje poemoje pirmoji prabyla **Marytė Kontrimaitė,** trėmimo metu teturėjusi vos dvejus metukus. Ištremta kartu su tėvais ir dviem mažametėm sesutėm. Tėvas buvo šviesus ūkininkas, o motina — mokytoja. Marytė K. apdainuoja tėvynės ilgesį ir jos grožį, nors pati jos nepriminė, o girdėjo tik iš motinos ir kitų pasakojimų.

Trūksta paprasčiausių duomenų apie išvežimo laiką ir tremties vietą, nors minimas Baikalas ir Vitimo upės krantas.

Dalia Grinkevičiūtė pasakoja apie lietuvius prie Laptevų jūros. Tai viena iš pačių žiauriausių tremties vietų Lenos žiotyse. 1941 m. birželio 14 d. Grinkevičių šeimą: tėvą Juozą, buvusį Lietuvos banko tarnautoją, okupacijos metu gimnazijos mokytoją, motiną Pranę — namų šeimininkę, septyniolikmetį brolį abiturientą ir ją — Dalią 14 metų moksleivę suėmė ir sugrūdo į gyvulinius vagonus. Tėvą atskyrė ir nutrėmė į Šiaurės Uralą, kur 1943 m. spalio 10 d. mirė iš bado.

Ji su motina ir broliu buvo nutremti į Altajaus tarybinį ūkį, o po metų — toliau į Jakutijos šiaurę. Kelionė tęsėsi tris mėnesius — traukiniu, baržomis Angoros upe, sunkvežimiais iki Lenos, vėl baržomis Lenos upe iki Laptevų jūros. Dingo miškai, krūmai ir jokių žmonių pėdsakų: nei namo, nei jurtos, nei žolės, vien amžinu įšalu sukaustyta tundra, priedengta plonu samanų sluoksniu. Išlaipino saloje, pavadintoje Trofimovsku. „Mes pasilikome negyvenamoje saloje be pastogės, be šiltų rūbų, be maisto, visiškai nepasiruošę žiemojimui Arktikoje" — rašo Dalia. Vyrus išsiuntė žvejoti, o likusios moterys su vaikais šoko statyti barakus, nes artėjo poliarinė naktis. Nuo bado, šalčio ir ligų pradėjo mirti žmonės. Daugiausia buvo lietuviai ir suomiai.

„Mus siųsdavo už 7-10 km ieškoti tundroj užneštų iš Lenos aukštupių rąstų. Iškirsdavome juos iš ledo ir įsikinkiusios į virvių pavalkus, veždavom į Trofimovską viršininkų butams ir kontorai apšildyti. Pasiimti į barakus nors vieną rąstigalį neturėjome teisės" — rašo Dalia (23 psl.).

Visi sirgo skorbutu, o vaistų ar vitaminų nebuvo. „Trupėjo dantys, bėgo kraujas, blauzdose atsiversdavo skausmingos negyjančios trofinės opos. Atrodė, kad dešimtys peiliukų ar adatų susmaigstyta į blauzdas ir iš ryto atsikelti buvo labai skausminga. Skorbutas labiausiai paliesdavo kelio sąnarius ir kojų ištiesti buvo nebeįmanoma. Žmonės mirė masiniai".

Savo atsiminimuose mini daug pavardžių, jų tarpe ir Tautvaišienę (švedų kilmės), kuri 1956-57 m. išvyko į Švediją ir parašė atsiminimus apie gyvenimą poliarinėje srityje. 1943 m. atrodė, kad išmirs visi, nes nebuvo maisto, nei apdaro, gyviai baigė visus suėsti. Bet į Trofimovską atvyko rusas gydytojas ir išgelbėjo dar likusius gyvus žmones. Jam pavyko iš administracijos nagų išplėšti sandėliuose laikomas maisto atsargas ir po truputį išdalinti gyviems lavonams. 1942-43 metų žiemą mirtingumas buvo didžiausias ir išmirė ištisos šeimos.

Dalios Grinkevičiūtės perteikti pergyvenimai yra patys realistiškiausi ir, juos beskaitant, šiurpas eina pagaugais, o ašaros rieda nesulaikomai. Toks žmonių naikinimas yra dar žiauresnis, kaip išleidimas per dujų kameras. Sveiku protu sunku suvokti, kad tokiose žiauriose klimatinėse sąlygose be maisto ir reikiamos aprangos dar vienas kitas žmogus išliko gyvas ir sugebėjo savo pergyvenimus paskelbti pasauliui. Juk tai ne tik Stalino, bet to meto vyriausybės, kuri buvo vienų komunistų rankose, nusikaltimas. Kaip turi jaustis to meto komunistų partijos nariai, kurių vardu buvo vykdomi tokie žmonių naikinimai, be teismo ir pasiteisinimo, o vienų čekistų sauvale.

Antanina Garmutė rašo apie ešalonus (46-102 psl.) į kuriuos ji pateko 1948 m. gegužės 22 d., turėdama 13 metų, viena be tėvų. Per tris savaites ešalonas pasiekė Irkutską ir pradėjo skirstyti darbams. Čeremchove atkabino vagonus ir pasiuntė į anglių kasyklas, Taljane — miško kirtėjus, Bodaibo — aukso kasyklas, o jos vagoną paskyrė Usoljes-Sibirskojes druskos kasykloms. Juos sutiko su druska, daug druskos, tik be duonos ir vandens. Kasė druską, pirmos rūšies druską, o druska skverbėsi į visas kūno dalis ir graužė, graužė, o kojos virto vienomis negyjančiomis žaizdomis.

Vietiniai gyventojai mongolai nebuvo draugiški tremtiniams ir iš jų tyčiodavosi, skriausdavo. Pradėjo gauti iš tėvų siuntinius ir gyvenimas palengvėjo, bet viso Sibiro neišmaitino, nes dalinosi su kitais. Tėvai rūpinosi grįžimu, bet čekistai kitaip samprotavo ir siūlė motinai važiuoti pas dukterį, o ne ją grąžinti į savo kraštą, pas tėvus.

Vis dėlto po ilgo beldimo, po įvairių lengvesnių ar sunkesnių darbų sapnas pradėjo pildytis ir išgirdo išsvajotą žinią: „Vstavai, Antanina Kazimirovna! Tebia Litva ždiot (Kelkis Antanina, Kazimiero. Tavęs Lietuva laukia). Apsirengti nereikia — mes miegame ant narų su rūbais. Ir bėgau aš, tarsi pasakoj, — ant nematomų sparnų lekiu per Usaljės miestą, per duobes ir balas, nei kojų, nei penkių nemigos naktų nejausdama ir nieko nematydama..." Perskaito paduotą dokumentą, parašytą 1948 m. spalio mėn. ir pasirašytą J.V. Stalino, praėjus 4 mėn. po išvežimo, kad pilietė Garmutė, gimusi 1934 m., iš spec. tremties išlaisvinama ir grąžinama į buvusią gyvenvietę Lietuvos TSR. Tas raštas ją pasiekė tik po dvejų metų. Komendantas siūlo pasilikti, nes čia galima gyventi. Ji išsigąsta tokio pasiūlymo ir griežtai atsisako. Šiurpi ir nuotykinga

Lietuvos Vyčių seimo pagerbtieji svečiai su rengėjais.

Nuotr. **J. Tamulaičio**

buvo kelionė atgal, kol pasiekė išsvajotą Lietuvą ir mieluosius tėvus.

Tuo metu grįžusiems iš Sibiro tremties nebuvo lengva įsikurti išsvajotoje Lietuvoje, nes vietinė administracija, o ją sudarė daugiausia patys lietuviai, sunkino įsikūrimą įvairiais varžtais. Sibirioko vardas užkirsdavo kelią į darbą, mokslą, butą.

Įdomus paskutinis A. Garmutės aprašytas įvykis. 1988 m. spalio 1 d. į jos butą atvyko dvi moterys ir du vyrai. Vyresnysis pasisakė esąs Radzevičius ir paklausė, ar jį pažįstanti. Taip, Garmutė jį pažino, tik prieš 40 metų buvo jaunesnis ir plonesnis. Tas pats, kuris ją įgrūdo į sunkvežimį, atėmė turėtus daiktus ir grasino sušaudyti. Dabar jie reikalavo atšaukti „Literatūroje ir mene" paskelbtus atsiminimus „Ešelonai", kitaip bus blogai. Vos iškrapštė iš savo buto įsibrovėlius. Atsiminimų žiupsnelį baigia šiais žodžiais: „Turėtumėt, pagaliau, suprasti, kad Jūsų vienintelis kelias į Atgimimą — Atgaila! Tie, kurie žengia juo — dori, buvę suklaidinti, — niekad nebus vadinami sibirvežiais ir liaudies krikštijami „paklodžių meistrais".

Antanas Abromaitis rašo apie 1941.VI.14 d. ištremtą šeimą, gyvenusią Alytaus rajone. Tėvas Jonas, pradžios mokyklos mokytojas, motina Malvina, sūnus Antanas — 10 metų, duktė Lina — 5 metų. Antanas tremtyje išbuvo 20 metų. Kelionė ir gyvenimas tremtyje buvo panašus į kitų tremtinių, tik vieniems likimas laimingiau susiklostė ir grįžo į numylėtą Lietuvą, o daugumai neteko tėviškės laukų pamatyti ir atsigulė Sibiro taigose.

Pirmas išlaipinimas buvo Bijsko mieste, Altajaus krašte, iš kur buvo nuvežti į kolūkį. Vos įsikūrus ir susitvarkius, pavasarį sunkvežimiais grąžino į tą patį Bijską ir vežė toliau į šiaurę tokiais pat vagonais, sunkvežimiais, baržomis Lenos upe iki Trofimovsko salos. Čia ir prasidėjo kitų aprašyti vargai. 1951 m. atvežė į Jakutską prie statybos darbų, apgyvendino barakuose. Po Stalino mirties jaunimui leido mokytis. Antanas 1956 m. vedė likimo draugę Nijolę Vaičiūnaitę, sulaukė dviejų vaikų ir į Lietuvą grįžo 1961 m. su kūdikiais ant rankų.

Paulina Motiečienė pasakoja apie kauburėlius ant Pečioros kranto. Buvo ištremtos 1945.VII.23 d. iš Krakių — motina Apolonija (mokytoja), sesutė 14 metų, broliukas 12 m. ir ji Paulina 9 metų. Į vagonus pakrovė Kėdainiuose ir taip dardėjo iki Kožmos, o iš čia Pečioros upe laivu ir baržomis iki Ustliagos prie miško kirtimo. Virsdamas medis motinai sužalojo galvą ir pasirgusi iš bado ir medicinos priežiūros stokos mirė. Mergaitės vertėsi įvairiais būdais, stengėsi mokytis. 1955 m. reabilitavo, bet sesutė ir brolis buvo sukūrę šeimas, o ji norėjo baigti pradėtą mokslą. Stokoja žinių apie jų tolimesnį gyvenimą. Ji net pati nerašo, kada ir su kuo sukūrė šeimą, tik iš užuominų galima suprasti, kad buvo vedusi ir turėjo dukrelę, gimusią tremtyje, o antrą Lietuvoje. Baigdama savo pasakojimą apie pergyventas nuoskaudas tremtyje, prisimena ir sunkų įsikūrimą Lietuvoje, nes sibiriokų ženklas persekiojo ne tik ją, bet ir dukras, ypač gimusią Šiaurėje. Neieško keršto, bet džiaugiasi vykstančiu persitvarkymu.

Simonas Norbutas aprašytas tremties epizode — Antroji Velykų diena, prisimena darbo dieną stovykloje 1947 m. balandžio 7 d., antraisiais kalinimo metais, turėdama 18 metų. Vienintelis bandęs rusiškus išsireiškimus išnašose paaiškinti lietuviškai.

Napalys Kitkauskas — „Mes — Politiniai", rašo kaip jį ir jo draugą iš Utenos gimnazijos 7 klasės, pamokos metu 1947.XII.6 d. išvedė į saugumą, žiauriai tardė ir reikalavo prisipažinti prie nepadarytų, tik čekistų išgalvotų nusikaltimų, už kuriuos už akių buvo nubausti po 10 metų. Etapais pasiekė Potmos stovyklą Mordavijoje ir dirbo medžio apdirbimo įmonėje. Čia sužinojo, kad motina yra mirusi, o tėvas su broliu išvežti ir įsikūrę prie Krasnojarsko-Irkutsko geležinkelio linijos. Mirus Stalinui, buvo tuojau paleisti vengrai, vokiečiai ir kiti, o lietuviams sušvelnėjo režimas. 1954 m. buvo paleistas ir grįžo į Kauną, o po poros metų ir tėvas su broliu.

Vytautas Jakelaitis rašo apie mokytojus ir mokinius. Jūratė pasakoja kaip 1941.VI.13 d. atvykę 7 kareiviai suėmė jų šeimą ir išvežė į Altajaus kraštą. Tėvas buvo Šimonių pradžios mokyklos vedėjas — Klemas Vaičiūnas, motina ir ji, tada 4 metų.

Algirdas pasakoja apie jų šeimos — tėvo, motinos ir trijų vaikų — Ramutės 10 m., Algirdo 6 m. ir Aloyzo 2 m. išvežimą 1941.VI.14 d. į Bijską, Altajaus kraštą, o vėliau nutrėmė į Bykovo iškyšulį Lenos upės žiotyse. Tai tipiškas tremtinių gyvenimas poliarinėje srityje, jau aprašytas kitų tremtinių. Po kelerių metų persikėlė į Jakutską ir vaikai pradėjo mokytis. Po Stalino mirties 1956 m. buvo paskelbti laisvais, bet reabilitacija atėjo tik 1966 m.

Tai tik maža dalis, labai skaudžių pergyvenimų, šiaip taip išlikusių gyvų tremtinių. Masiniai lietuvių trėmimai ir naikinimas, gamtos sąlygoms padedant, parodo tikrą komunistinės rusų valdžios tikslą, būtent sunaikinti visą lietuvių tautą. Tiesiog sunku perprasti rusų komunistų planą, pačių lietuvių rankomis sunaikinti tautą, nes trėmimų įsakymus vykdė lietuviai komunistai.

Antroje šios knygos dalyje įdėtas latvio **Ojaro Mednio** dienoraštis — Trys sąsiuviniai. Juose pasakoja apie vienos latvių šeimos pergyvenimus, panašius į perteiktus lietuvių apsakymuose. Tas pats likimas buvo skirtas ir latvių tautai. Šiems pasakojimams skirta veik visas trečdalis knygos — 208-304 psl. Gaila, nieko nėra apie to paties likimo brolius estus. Jei jau buvo dedama latvių šeimos pergyvenimai, tai reikėjo paminėti ir estus. Minimi suomiai, karelai, bet nieko apie estus. Lietuviai tremtiniai niekur nemini latvių, lyg jie būtų nesusidūrę likiminiame kelyje.

(Nukelta į 5 psl.)

CLASSIFIED GUIDE

REAL ESTATE

MLS KOMPIUTERIŲ pagalba galite **PIRKTI** ar **PARDUOTI NAMĄ** mieste ir priemiesčiuose. Sąžiningai patarnaus
J. BAČEVIČIUS
BELL-BACE REALTORS
INCOME TAX — INSURANCE
6529 S. KEDZIE
778-2233

MLS
BALYS BUDRAITIS
Nemokamai įkainuoja jūsų namus.
Turėdamas ilgų metų patyrimą, greit ir sąžiningai patarnausiu pirkime bei pardavime. Kreiptis tel. **767-0600** arba **778-3971.**
Adresas **6600 S. Pulaski Rd.**
One stop Real Estate

HOMES FOR SALE
"ATTENTION — GOVERNMENT HOMES from $1 (U-repair). Delinquent tax property. Repossessions. **Call 1-602-838-8885 Ext. GH 7765**

FOR RENT

Išnuomojamas 4½ kamb. butas nuo spalio mėn. 1 d.
Skambinti 434-3595

FOR SALE

CARS FOR SALE
"ATTENTION — GOVERNMENT SEIZED VEHICLES from $100. Fords, Mercedes, Corvettes, Chevys. Surplus Buyers Guide. **1-602-838-8885 EXT. A 7765".**

ANDERSON FORD
795-7900
6539 W. OGDEN
BERWYN, IL 60402
Pirkdami naujus, arba gerame stovyje vartotus automobilius ir sunkvežimius, **apsilankykite** Anderson Bros. Ford. **RAIMUNDAS (Ray) BARTAŠIUS** jums sąžiningai patarnaus ir dėl kainų padės susitarti. Skambinkite šiandien!

ANATOLIJUS KAIRYS
KRIKŠTO VANDUO

Lietuvos krikšto trilogija pradedant Mindaugu 1251 m., baigiant Vytauto 1413 m. Žemaičių krikštu. Iliustravo M. B. Stankūnienė, 272 p. Kaina su persiuntimu **$12.00,** Illinois gyv. dar prideda **80 ct.** Ill. valstijos mokesčio.
Užsakymus siųsti: **DRAUGAS, 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.**

REAL ESTATE

RE/MAX REALTORS **GREIT PARDUODA**
RIMAS L. STANKUS
361-5950 **636-6169**
Norintieji **PIRKTI** ar **PARDUOTI NAMUS** per šią įstaigą, prašome paminėti, kad esate arba norite būti **Rimo Stankaus** klijentais. Nuosavybės įkainavimas **nemokamai.**

ŠIMAITIS REALTY
Viktoras Šimaitis, Reg. Brokeris
Nuosavybių pardavimas. Income Tax.
5953 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60629
Tel. 436-7878

Nuolaidą pensininkams duoda
IEVA ASMYTĖ
Community Realty, MLS
3856 W. 63 St., Chicago
Tel. 581-9180, res. 434-4323
Jos patyrimas (antras dešimtmetis biznyje) jums gali sutaupyti daug keblumų.

HELP WANTED

"ATTENTION — HIRING! Government jobs — your area. Many immediate openings without waiting list or test. $17,840$69,485. **Call 1-602-838-8885. EXT R7765.**

MISCELLANEOUS

A VILIMAS MOVING
Tel. 376-1882 ar 376-5996

10%—20%—30% pigiau mokėsit už automobilio ir ugnies draudimą pas mus.
FRANK ZAPOLIS
3208½ West 95th Street
Tel. — GA 4-8654

ELEKTROS ĮVEDIMAI — PATAISYMAI
Turiu Chicagos miesto leidimą. Dirbu ir užmiesty. Dirbu greitai, garantuotai ir sąžiningai.
655-2020
KLAUDIJUS PUMPUTIS

POPULAR LITHUANIAN RECIPES
Nauja devintoji laida
Suredagavo
Juzė Daužvardienė
Šiomis dienomis „Draugo" spaustuvė atspausdino devintą laidą šios populiarios virimo knygos.
Tai geriausia dovana naujoms žmonoms ar marčioms. Daugelis apdovanojo kitataučius supažindindami juos su lietuvišku maistu ir virimu. Šios knygos susidomėjimas ir pasisekimas tarp lietuvių ir kitataučių visuomet buvo didelis.
Kaina su persiuntimu **$6.50** Illinois gyventojai moka **$6.94** Užsakymus siųsti;
DRAUGAS,
4545 W. 63rd St.,
Chicago, IL 60629

JUOZO URBŠIO
Atsiminimai
redaguoti Pilypo Naručio, išleisti Tautos fondo su autoriaus nuotrauka, kai jis buvo nepriklausomos Lietuvos užsienio reikalų ministeris ir dabartinio, grįžusio iš ilgų metų kalinimo Sibire. Tai atsiminimai iš jo veiklos užsienio reikalų ministerijoje, santykių su nacių Vokietija ir Maskvos komunistine vyriausybe, kuri ultimatumu po ultimatumo okupavo Lietuvą ir visas Pabaltijo valstybes. Knyga gražiai išleista, 164 psl. Kaina su persiuntimu 9 dol. Illinois gyventojai dar prideda 64 centus valstijos mokesčio. Užsakymus siųsti;
DRAUGAS
4545 63rd St.
Chicago, IL 60629

TORGSYN TORGSYN
5542 Geary Blvd., San Francisco, CA 94121
Telefonai:
415-752-5546
415-752-5721
415-752-5721 (FAX)

MES TURIME SOV. SĄJUNGOJ POPULIARIAUSIAS PREKES!

TV, VCR'S
TELEFONAI
CAMCORDERS
Voltažas 127/220

RADIJAI IR VCR
RADIJO ĮRENGIMAI
Tinkantys Sov. Sąjungai
KOMPIUTERIAI
Su rusišku raidynu

AVIES KAILIO KAILINIAI
SPORTINIAI KOSTIUMAI
KOSMETIKA
LŪPŲ DAŽAI
SUVENYRAI

Žemiausios kainos JAV-bėse.
Priimam užsakymus telefonu iš visų JAV miestų ir iš kitų kraštų
Parduodame automobilius giminėms Sov. Sąjungoj.
Pervedame pinigus. Pakvietimai iš Izraelio.

Mūsų parduotuvė siunčia visokių rūšių radijus ir elektroninius prietaisus į Sov. Sąjungą su apmokėtu arba neapmokėtu muitu.

Valandos:
pirm.-trečd. 11-6
ketvirtd-šeštd. 11-7
sekmd. 11-4

Jungtinio Pabaltiečių Komiteto (JBANC) valdyba. Iš kairės sėdi: Milda Vaivadienė — iždininkė, Grožvydas Lazauskas — prezidentas, dr. Jonas Genys — pirmininkas, stovi: Darius Sužiedėlis — visuomeninių reikalų direktorės asistentas, ir Ginta Palubinskaitė — JBANC Visuomeninių reikalų direktorė.

MŪSŲ KOLONIJOSE

Kennebunkport, Me.

DAIVOS MONGIRDAITĖS REČITALIS

Kas girdėjo Daivą Mongirdaitę dainuojant prieš porą metų, laukė jos pasirodymo vien dėl jos išorinės elegancijos. Šįmet rugpjūčio 6 d. 8 v.v. kada Daiva pasirodė scenoje, prasidėjo plojimai, dar jai nepradėjus dainuoti. Neįprasta savotiška programa buvo sutikta su malonumu. Daiva pradėjo koncertą, padainuodama Michaelos ariją iš G. Bizet operos Carmen. Šioje arijoje Daiva tiksliai atkūrė nekaltos mergaitės tipą. Arija praskambėjo melancholine nuotaika, pilna baimės ir vilties.

Daivos balsas yra gerai pastatytas ir tinkamai išgauna muzikinius niuansus, kuriais yra išreiškiamas jausmas. Trys dainos prancūzų kompozitoriaus Claude Debussy, muzikos impresionisto, naudojant vaizdinio meno terminą, atliktos originalioje kalboje, padarė emocinį įspūdį, kaip kiekvienas geras veikalas daro. Dainos buvo „C'est l'Extase", „Il pleure dans mon coeur', „Chevaux de Bois" iš vadinamų „Ariettes Oubliees". Dvi arijos iš G. Verdi operos Kaukių balius „Volta la terrea" ir „Saper vorreste", jaunojo pažo arijos, jaunatviškai praskambėjo. Daivos balsas skambėjo lygiai, minkštai, žaismingai. George Bizet arija „O Dieu Brahma" dainuojama Brahmos kunigės Leilos. Malda yra įvairispalvė orientalinėmis melodijomis.

Juozo Gruodžio „Mano rūtos" sušildė lietuviškas širdis ir paruošė klausytojus išklausyti dar Vanagaičio „Dobilėlį" ir vėl J. Gruodžio Rūta, Rugiagėles, Aguonėles ir K. V. Banaičio Tulpes. Tuo buvo užskleista lietuvių kompozitorių dalys. Daivai akompanavo Vytenis Vasyliūnas, kiekvieną muzikinį niuansą su meile ir jautrumu.

Pabaigai Daiva padainavo Romberg „Lover Came Back to Me", „Wanting You", „One Kiss". Po poros veikalų bisui klausytojai nurimo ploję. Dainininkės balso kvalitetas, jos dinaminiai niuansai, klasiškai valdomi, buvo priimti su susižavėjimu.

E. Vasyliūnienė

Lemont, IL

TEGU TAMPA TRADICINĖ...

Nepatenkintų buvo. Ir nemažai. „Kodėl tokių nuotaikingų švenčių Lietuvių centras negalėtų ruošti dažniau?" Lyg susitarę klausinėjo jie. Ir nelengva buvo nepatenkintiesiems paaiškinti, kad tokią didžiulę šventę surengti ne taip jau paprasta, kad jos organizatoriai Baniutė ir Romualdas Kronai neatsipūsdami triūsė kone pusmetį. Juk geras šventės parengimas — tai ne tik linksma „Gintaro" muzika bei skanus kugelis, bet ir nesuskaičiuojama galybė svečių akiai nematomų darbų bei rūpesčių. Juk reikėjo išspausdinti skelbimus bei dolerius pakeitusius litus, laimėjimų bilietus, kurie buvo išsiuntinėti būsimiesiems festivalio dalyviams, reikėjo rasti žmonių maistui gaminti, užsakyti staltiesių. Jei surašytume visus tuos „reikėjo", vargu ar liktų vietos pačiam šventės aprašymui. Taigi — Derliaus šventė!

Kodėl ji taip patiko beveik visiems, kas nepatingėjo jon atvykti? „Todėl, kad buvo daug žaidimų!" — tvirtino mūsų mažiausieji svečiai. „Todėl, kad tai buvo šventė visai šeimai. Pramogų užteko tiek mažiems, tiek suaugusiems, todėl netrukdėme vieni kitiems linksmintis savų draugų tarpe", pritarė jų tėveliai.

Kad šventė pasiseks, buvo galima nujausti jau prieš jos pradžią, kada prie bilietų pardavėjų nuvinguriavo ganėtina eilutė. O pinigų keitėjai, praradę viltį suspėti aprūpinti visus norinčiuosius, turėjo kviestis pagalbininkų iš svečių tarpo.

Iš pradžių vaikai buvo pakviesti į sporto salę, kur jų laukė visomis vaivorykštės spalvomis ištapytas klounas. Ir jei iš pradžių mažieji tylūs stebėjo, kaip linksmasis klounas pučia balionus ir iš jų raito įvairiausių žvėrelių figūrėles, tai vėliau jų nedrąsa pamažu išgaravo, ir linksmi vaikų balsai bei juokas pripildė centro koridorius.

Mažieji galėjo dalyvauti „Įkaitusių ratų lenktynėse", paleisti malūnsparnį, pažaisti kėgliais, pataikyti kamuoliuku į kibiriukus, pamėtyti lėkštes ar išbandyti taiklumą, svaidydami strėles į taikinį. Ypač daug gardaus juoko sukėlė „Kliūčių takas", kurį įveikti reikėjo apsivilkus didžiuliais be abejonės iš milžinų pasaulio atkeliavusiais rūbais. Turintys meninių polinkių iš makaronų, žirnių, pupų, siūlų gabaliukų ir juostelių klijavo įvairiaspalvius kolažus. Prisižaidę, ratuoti žaidimuose ar laimėtais suvenyrais, vaikai kopė pas tėvelius. Tačiau, kiek užkandę ir palikę sukauptą turtą suaugusiųjų apsaugai, vėl ritosi žemyn, kad linksmybių ratą pradėtų vėl nuo pradžių.

Tuo tarpu ir suaugusieji varnų negaudė. Kas kibo į dešras su kopūstais, kas į kugelį ar „čili", o kas į bandeles su dešra ir kopūstais, labai jau įmantriai „submarinomis" vadinamas. O kiek įkirtę, vis rečiau „šinkorius" aplenkdavo. Ir kaip čia aplenksi, seniai matytą draugą ar pažįstamą sutikęs! Vis įnirtingiau darbavosi šeimininkės, vis smagiau raibuliavo vynas taurėse, vis ryškesniu raudoniu sužydo svetelių veidai. Todėl, vos užgrojo „Gintaro" orkestras, tiek jaunas, tiek senas, čiupęs pačią ar kaimynę, leidosi šokio sūkurin.

Vakarui įpusėjus, buvo paskelbti laimėtojai. Kas gavo taures, kas servetėlių ar drožinėtą lėkštę, o štai R. Kilienė laimėjo net 500 dolerių, nedaug nuo jos savo laime atsiliko J. Mikulis, V. Gliosienė, L. Maskaliūnas ir V. Skotte. Tačiau ir kiti šventės dalyviai neliko nuskriausti, ištraukę ne mažiau laimingus bilietus — gerą nuotaiką ir linksmą šokį. O kada į svečius po koncerto atvyko „Atžalynas" ir „Grandis", linksmybė tęsėsi iki pačios aušros...

— Aš nė nesitikėjau, kad šventėje bus taip smagu, — pasakė prieš kelias dienas iš Vilniaus į Chicagą atvykęs prekybos ekonomistas, Lietuvos Mokslo akademijos jaunimo klubo prezidentas Kęstutis Minelga. — Lietuviai šaunuoliai, jei per daugelį metų sugebėjo išsaugoti lietuvišką dvasią, kalbą ir senąsias tradicijas, neprarasti savo linksmumo.

— Daugelis tautų rudenį ruošia Derliaus šventes, — po festivalio papasakojo jo rengėjas Romualdas Kronas. — Mums ši šventė turi dar vieną — simbolinę — prasmę. Mes prieš **metus nupirkome Lietuvių** centrą, ir dabar pats laikas apžvelgti mūsų nuveiktų darbų „derlių", pirmąją sukaktį pažymint gražia švente. Ją surengti buvo nelengva, tačiau mes turėjome gausų pagelbininkų būrį. Norime nuoširdžiai padėkoti visiems, negailėjusiems savo laiko ir pastangų šventei surengti, taip pat Maironio lituanistinės mokyklos tėvų komitetui bei tėveliams, parengusiems žaidimus vaikams.

Manome, kad šis festivalis galėtų tapti tradicinis. Jau šiais metais buvome sumanę šventę rengti lauke, bet atšalę orai **visus suginė į vidų. Todėl kitais** metais renginį planuojame kiek anksčiau - rugpjūčio mėnesį. Kartu norime suruošti ir meno mugę, kurioje mūsų dailininkai galės ne tik parodyti, bet ir parduoti savo kūrybos. Tik prašytume savo svečius, ne taip kaip šiais metais, kitąmet užsisakyti bilietus iš anksto, kad nekiltų sunkumų sprendžiant, kiek maisto ir gėrimų užsakyti. Be to norėtųsi šventėse daugiau matyti 30-35 metų jaunimo, kuris, paskendęs šeimyniniuose rūpesčiuose, dažnai užmiršta mūsų lietuviškus susibūrimus.

O dėl nepatenkintųjų? Jiems galime pažadėti, kad panašias šventes dabar mes stengsimės rengti kas mėnesį.

Mums lieka tik padėkoti už gražią šventę ir palinkėti sveikatos, ištvermės ir kantrybės, rengiant tokius ir dar šaunesnius pobūvius savo tautiečiams.

Angelija K.

AMŽINO...

(Atkelta iš 4 psl.)

„Amžino įšalo žemėje" Aldona Žemaitytė sudėjo tremtinių vaikų pergyvenimus, bet dažnai trūksta pagrindinių duomenų — datų ir vietovardžių. Gausus naudojimas rusiškų išsireiškimų ir net frazių nemokantiems rusų kalbos nepaaiškintas lietuviškai sudaro skaitytojui keblumų. Būtina svetimybes paaiškinti išnašose arba jų išvengti. Lietuvių kalba gerokai šlubuoja.

Pergyvenimai siaubingi, bet mes jau panašius aprašymus skaitėme prieš keliolika metų, aprašytus mokytojų Stefanijos Rūkienės, ištremtos 1941 m., ir Elenos Juciūtės, ištremtos 1949 m. bei kitų. Visi atsiminimai yra vertingi ir reikia juos kuo plačiau paskleisti, kad visi lietuviai žinotų ko siekia komunistų vardu prisidengę Maskvos imperialistai.

Antra būdinga šių atsiminimų vertė yra ta, kad gyvieji ano meto trėmimų talkininkai: administracija, stribai, milicininkai bei kiti pataikūnai bandomi išaiškinti ir parodyti visuomenei savų tautiečių prisidėjimą prie genocidinio tautos naikinimo. Be savųjų pagalbos, pradedant nuo pačios apačios ir baigiant pačiomis viršūnėmis, lietuvių nebūtų tiek daug ištremta ir iššudyta. Jie verti platesnio atidengimo ir viešo paskelbimo. Gana tokiems naudotis suteiktomis privilegijomis — specialiomis krautuvėmis, ligoninėmis, asmeninėmis pensijomis ir kitomis tik jiems ir panašiems padlaižiams skirtomis lengvatomis. Kai grįžusieji išbadėję tremtiniai negavo butų, darbo, buvo šalinamasi nuo jų kaip nuo raupsuotųjų, tai dabar būtina pakeisti padėtį ir juos įstatyti į lygiųjų eiles.

Visų tremtinių atsiminimuose raudonu siūlu reiškiama pagarba ir meilė tėvynei Lietuvai ir jos švietėjams — mokytojams. Tai įsidėmėtina ir išeivijai.

„Amžino įšalo žemėje" sudarė Aldona Žemaitytė, išleido Vyturio leidykla, 1989 m. Vilniuje. Amerikoje platinama po 10 dol. Gaunama „Drauge" ir pas platintojus. Reikia visiems pasiskaityti.

DVIEJŲ METŲ MIRTIES SUKAKTIS

A.†A.
Muzikas
PETRAS VACBERGAS

Prieš dvejus metus jis atsiskyrė iš mūsų tarpo, kad atgimtų Amžinam Gyvenimui.

Už jo sielą šv. Mišios bus atnašaujamos Tėvų Jėzuitų koplyčioje spalio mėn. 6 d., 10 val. ryto, Chicagoje.

Šiapus ir anapus Lietuvos ribų kviečiu gimines, velionio draugus ir pažįstamus prisiminti jį maldoje ir dalyvauti šv. Mišiose.

Liūdintis brolis Leonas

Brangiam Broliui

A.†A.
NIKODEMUI KVIKLIUI

Lietuvoje mirus, v.s. fil. BRONIŲ KVIKLĮ liūdesio valandoje giliai užjaučia

Ona ir Juozas Toliušiai

Netekusiai vienturčio sūnaus

A.†A.
RAMUČIO J. BULOTOS,

didžio skausmo valandoje jo motinai, AL Tautinės sąjungos Detroito skyriaus valdybos vicepirmininkei EUGENIJAI BULOTIENEI bei velionio šeimai gilią užuojautą reiškiame.

AL Tautinės Sąjungos,
Detroito Skyriaus Valdyba

A.†A.
VYTAUTUI GVAZDINSKUI

Lietuvoje mirus, jo seseriai TEOFILEI MIŠAUSKIENEI, šeimos nariams, giminėms ir artimiesiems reiškiame gilią užuojautą

O. ir L. Kronai
D. ir S. Liepai
B. ir E. Vengianskai

Mylimam sūnui

A.†A.
RAMUČIUI J. BULOTAI,

staigiai ir netikėtai amžinybėn iškeliavus, velionio motiną EUGENIJĄ BULOTIENĘ, Vilniaus Krašto Lietuvių sąjungos centro valdybos narę, ir velionio šeimą nuoširdžiai užjaučiame.

Vilniaus Krašto Lietuvių
Sąjungos Centro Valdyba

A.†A.
ADOLFAS MĖLYS

Gyveno Westchester, IL, anksčiau Cicero, IL.
Mirė 1989 m. rugsėjo 30 d., 3 val. p.p.
Gimė Lietuvoje, Žagarėje. Amerikoje išgyveno 39 m.

Pasiliko dideliame nuliūdime Idolia Tamsevičienė, anūkai: Juozas, Petras ir Mykolas. Sūnėnas Olius Mėlys su šeima, gyvenąs New Jersey.

Velionis buvo vyras a.a. Zuzanos ir uošvis a.a. Juozo Tamsevičiaus.

Kūnas pašarvotas antradienį, spalio 3 d. nuo 2 iki 9 v.v. Petkus-Butkus koplyčioje, 1446 S. 50th St., Cicero, IL.

Laidotuvės įvyks trečiadienį, spalio 4 d. Iš koplyčios 9 val. ryto bus atlydėtas į Šv. Antano parapijos bažnyčią Cicero, IL, kurioje įvyks gedulingos pamaldos už velionio sielą. Po pamaldų bus nulydėtas į Šv. Kazimiero lietuvių kapines.

Nuoširdžiai kviečiame visus gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę **duktė, anūkai ir kt. giminės.**

Laidotuvių direkt. Donald Petkus. Tel. 476-2345.

GAIDAS—DAIMID
EUDEIKIS
TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS PATARNAUJA IR CHICAGOS PRIEMIESČIUOSE
4330-34 S. California Avenue
Telefonai — 523-0440 ir 523-9852
4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas — 927-1741-1
4348 S. California Avenue
Telefonas — 523-0440

PETKUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
TĖVAS IR SŪNUS
2533 West 71 St., Chicago
Telefonas — 476-2345
1410 So. 50th Av., Cicero
Telefonas — 863-2108

STEPONAS C. LACK ir SŪNŪS LACKAWICZ
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
2424 West 69th Street — Tel. RE 7-1213
11028 Southwest Hwy. — Tel. 974-4410
9236 S. Roberts Rd. — Tel. 430-5700

BUTKUS — PETKUS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
1446 South 50th Avenue
Cicero, Illinois
Telefonas — 652-1003
Sally **Donald M., Jr.**

VANCE
LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA
DIREKTORIAI
1424 So. 50 Ave., Cicero Illinois
PATARNAUJA CHICAGOJE BEI PRIEMIESČIUOSE
Tel. 652-5245

APLINK MUS

x Vladė ir Br. Žemliauskai iš Floridos lankėsi Detroite, pas savo dukterį ir žentą Dainą ir dr. Joną Juozevičius Kalamazoo, Chicagoje pas Vl. Žemliauskienės pusseserę Angelę Katelienę, dr. Aldoną Juozevičienę, Aldoną Sobieskienę ir kitus. Jie penktadienį, lydimi Angelės Katelienės, aplankė „Draugą", pasikalbėjo spaudos ir įvairiais reikalais su pažįstamais ir draugais. Sekmadienį išvyko į Kalamazoo, o antradienį iš Detroito išskrenda į savo nuolatinę vietovę Floridoje.

x Arvydas Juozaitis su žmona Laima dalyvavo JAV Lietuvių Bendruomenės tarybos sesijoje Clevelande. Po sesijos abu atvyko į Chicagą, kur viešės iki spalio 8 d. Arvydas Juozaitis šį penktadienį, spalio 6 d., 7 val. vak. Jaunimo centro didžiojoje salėje kalbės Chicagos lietuviams apie Sąjūdžio darbus, siekiant Lietuvos laisvės. Visi kviečiami.

x Teologinėje sekcijoje šių metų Mokslo ir kultūros simpoziume bus svarstoma, kaip lietuvių tauta atstovavo krikščionybei persekiojimų metais. Kaip įvairūs tautos sluoksniai gynė katalikų tikėjimą, kalbės Paulius Vaičekauskas. Dr. Adolfas Damušis aptars lietuvišką katalikybę nepriklausomybės laikais. Kun. Petras Daugintis svarstys, kaip Juozo Girniaus knyga „Žmogus be Dievo" gali būti naudinga Lietuvos žmogui atrasti krikščionišką tikėjimą.

x Balfo Cicero skyrius, kaip įprasta, spalio mėnesį vykdys Cicero mieste Balfo rudeninį vajų. Įgalioti aukų rinkėjai lankys aukotojus asmeniškai, o į apylinkėse gyvenančius tautiečius kreipsis laiškais. Į Balfo Cicero skyriaus darbuotojų pastangas-kvietimą padėti į vargą patekusiam lietuviui aukotojai kasmet palankiai atsiliepdavo, kai kurie net padidindami savo kasmetinės aukos sumą. To paties skyrius tikisi ir prašo šiemet, ypač, kai palengvėjo kelias padėti okup. Lietuvos vargstantiesiems.

x Lietuvių amerikiečių Bridgeporto apylinkės susivienijimas „Labas" Šv. Jurgio parapijos bažnyčioje spalio 5, 12, 19 ir 26 dienomis 7 val. vak. rengia rožinio pamaldas. Kviečiami visi Bridgeporto apylinkės gyventojai su draugais amerikiečiais ir kaimyninių apylinkių lietuviai gausiai dalyvauti rožinio pamaldose.

x Lietuvos keliauninkų dėmesiui. Kas nori patvirtinti ar pakeisti Aerofloto ar kitų linijų skrydžius į Lietuvą, ar gauti patarnavimus New Yorko aerodromuose, įskaitant bilietus į kitus miestus — lėktuvais, traukiniais ar autobusais — skambinkite į New Yorko kelionių agentūrą **„VYTIS" 718-769-3300.**

(sk)

x Midland Federal Savings, Archer skyriui reikalingas prityręs banko tarnautojas/a. Alga pagal susitarimą. Skambinti darbo valandomis, **tel. 925-7400.**

(sk)

Advokatas Jonas Gibaitis
6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629
Tel. — 776-8700
Darbo val. nuo 9 iki 7 val. vak.
Šeštad. 9 v. r. iki 1 val. d.

x Nijolė ir Ričardas Grigaliūnai, lydimi Bronės Barakauskienės ir Antano Puliko, penktadienį, rugsėjo 29 d., aplankė „Draugą" ir pasikalbėjo įvairiais reikalais su savo pažįstamais, dirbančiais šioje įstaigoje. Jie šiuo metu išvyksta į Floridą pavasaroti ir aplankyti ten gyvenančius lietuvius.

x Žurn. Jurgis Janušaitis, su žmona atvykęs aplankyti savo dukters ir žento, dalyvavo „Draugo" jubiliejinėj šventėj, aplankė rugsėjo 29 d. „Draugo" redakciją. Jį atvežė ir palydėjo žurn. Juozas Šlajus, taip pat nuolatinis „Draugo" bendradarbis. J. Janušaitis pažadėjo ir toliau bendradarbiauti.

x Lietuvių Montessori mokyklų rudens baliaus — Oktoberfest proga ruošiami turtingi laimėjimai. Didelė padėka Algirdui Augaičiui, kuris be atlyginimo išspausdino bilietus, Eglei Novak, kuri paruošė ir sunumeravo bilietus, Mariai Rudienei už 200 dol. auką ir Kasai už vertingą dail. Aleksandravičiūtės paveikslą.

x Gražina Gudaitytė-Liautaud „Grandies" šokių ansambliui paaukojo 1000 dol. Ansamblis ateinančią vasarą yra pakviestas dalyvauti Dainų ir šokių šventėje Vilniuje. Ši auka žymiai padės padengti dideles išlaidas šokėjams. Labai dėkingas Gražinai visas ansamblis už parėmimą jaunimo ir palaikymo jų veiklos. Ansamblio šokėjai ir vadovai labai dėkingi.

x Sekmadienį, spalio 1 d., Marijonų koplyčioje ir salėje buvo seserų pranciškiečių rėmėjų seimas su maldomis, kurias laikė kun. K. Ramanauskas, ir pietumis. Seimas praėjo labai gerai. Dalyvavo gana daug rėmėjų, taip pat buvo dvi pranciškietės seserys — ses. Felix Juciūtė ir ses. Frances Grybaitė. Seimui vadovavo pirmininkė Sabina Henson.

x „Elta", Information Bulletin, Nr. 9, anglų kalba išėjo iš spaudos. Šiame numeryje yra daug medžiagos apie Lietuvos padėtį ir Gorbačiovo politiką ryšium su Pabaltiju. Šiuo „Eltos" numeriu galės pasinaudoti angliškai kalbantieji ir rašantieji.

x Kun. V. Radvina iš Cloverdale, Cal., mūsų garbės prenumeratorius, pratęsė prenumeratą, pridėjo 100 dol. „Draugo" 80 metų jubiliejaus proga, grąžino laimėjimų šakneles su 40 dol. auka ir už kalėdines korteles ir kalendorių atsiuntė 10 dol. auką. Kun. V. Radvinai už mielą paramą savai spaudai tariame nuoširdų ačiū.

x Prof. Pranas Zundė, Chamblee, Ga., Linas Butkys, Glendale, Cal., Jonas Rugys, Toronto, Kanada, Kazys Jasaitis, Timmins, Ont., Kanada, V. A. Mažeika, Deerfield Beach, Fla., A. Šuopienė, Chicago, Ill., grąžino laimėjimų šakneles ir kiekvienas paaukojo po 20 dol. Nuoširdus ačiū.

x Atsiuntė po 10 dol. aukų įvairiomis progomis: Patricia Lukas, Agota Duda, Jonas Rauba, D. Mažeikienė, Ida Karazija, Kl. Kuprėnas, Vladas Abraitis, Jonas Laucius, J. Sasnauskienė, Stanley Abramavičius, Jonas Savickas ir B. Paliulionis. Visiems ačiū.

x S. Barsteika, Cleveland, Ohio, grąžino laimėjimų šakneles, pridėjo 10 dol. auką su laiškučiu, kuriame sakoma, kad visais laikais rėmęs lietuvišką spaudą, kad ir mažai uždirbdamas, o šiandieną turėtų remti jaunoji karta, kurių pajamos per metus siekia iki šimto tūkstančių. Ačiū už auką ir laiškutį.

x Vilniaus universiteto dainų ir šokių ansamblis šiandien, spalio 3 d., atvykęs į Montrealį, porą dienų praleis Kanadoje. Paskui keliaus į JAV. Chicagą pasieks spalio 6 d., penktadienį, 4-5 val. p.p. Autobusas sustos prie Jaunimo centro. Ansamblis koncertuos spalio 7, 8, 9 dienomis Jaunimo centre.

x Nekalto Prasidėjimo parapija Brighton Parke spalio 22 d., sekmadienį, švenčia įkūrimo 75-rių metų sukaktį. Jau dabar eina paruošiamieji darbai. Bus ir banketas. Parapiją įkūrė prel. Antanas Briška, kuris yra palaidotas Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse. Prel. Damazas Mozeris klebonu šioje parapijoje išbuvo 32 metus, žymiai pagerino visus parapijos pastatus ir pastatė naują moderniška bažnyčią. Jis šiuo metu yra pensijoje — emeritūroje šioje parapijoje. Dabartinis klebonas yra kun. Antanas Puchenski.

x Brighton Parko Moterų klubo susirinkimas bus ketvirtadienį, spalio 5 d., 1 val. po pietų Zigi Kojak salėje, 4500 So. Talman Ave. Narės prašomos dalyvauti. Po susirinkimo bus vaišės.

x Šv. Kazimiero seserų vienuolija kviečia visus dalyvauti trečiadienį, spalio 4 d., 7 val. vak. vienuolyno koplyčioje šv. Mišiose už Motinos Marijos Kaupaitės, Šv. Kazimiero vienuolijos steigėjos, greitesnę beatifikaciją — palaimintąja paskelbimą. Šv. Mišias laikys ir pamokslą sakys Švč. M. Marijos Gimimo parapijos asistentas kun. Lawrence McNally.

x Švč. M. Marijos Gimimo parapijoje spalio 22 d., sekmadienį, po kiekvienerių šv. Mišių bus parduodami lietuviškų blynų pusryčiai. Bus galima pavalgyti ir namo parsinešti. Prašome visus tą dieną pasižymėti, nes tai parapijos parėmimas.

x Šv. Vardo Vyrų draugijos šv. Mišios bus šį sekmadienį, spalio 8 d., 8 val. Šv. Vardo vyrams bus bendra šv. Komunija, o po pamaldų salėje trumpas susirinkimas.

x Solistė Praurimė Ragienė spalio 21 d. Martinique pokylių salėje atliks meninę programą Lietuvių Fondo bankete. Jai akompanuos muzikas Alvydas Vasaitis.

x Balfo sukaktuvinio seimo banketas bus šeštadienį, spalio 14 d., Jaunimo centre. Visuomenė kviečiama dalyvauti. Bilietai gaunami Balfo įstaigoje.

x Stefanija ir Antanas Jonučiai, Chicago, Ill., lankėsi „Drauge" ir dienraščio 80 metų jubiliejaus proga įteikė 100 dol. auką. Nuoširdus ir didelis ačiū už dosnią paramą. Malonu paminėti, kad Stefanija daugiau kaip 30 metų išdirbo „Draugo" administracijoje kaip skelbimų skyriaus vedėja, buvo pareiginga, darbšti ir visiems maloniai patarnavo. S. Jonutienė prieš trejus metus išėjo poilsiui, bet vis dar aktyviai dalyvauja Lietuvos Vyčių ir Amerikos Lietuvių tarybos veikloje.

x Dr. Jonas Šalna, Portage, Wisc., mūsų garbės prenumeratorius, nuoširdus lietuviško žodžio rėmėjas, dažnai „Draugą" paremia didesnėmis aukomis. Pratęsdamas prenumeratą atsiuntė ir vėl 100 dol., kad dienraštis gyvuotų ir lankytų kiekvieną lietuvio šeimą. Nuoširdus ir didelis ačiū.

x Sofija Plenienė, Oak Lawn, Ill., „Draugo" renginių komisijos narė, rėmėja, Kazimiera Laikūnienė, Cleveland, Ohio, Sophie Bacevičius, Corona del Mar, Cal., grąžino laimėjimų šakneles ir kiekviena paaukojo po 25 dol. Nuoširdus ačiū.

Vienas stalas „Draugo" jubiliejinėje šventėje Martinique pokylių salėje rugsėjo 24 d. Iš kairės: G. Ročkienė, dr. B. Ročkus, dail. Rasa Dočkutė, Jadvyga Dočkienė, inž. Kostas Dočkus ir inž. P. Narutis.

Nuotr. **J. Tamulaičio**

CHICAGOJE IR APYLINKĖSE

LIETUVIŲ ISTORIJOS DR-JOS SUSIRINKIMAS

Draugijos valdyba susirinkimą sukvietė rugsėjo 25 d. Seklyčios mažojoje salėje, kuri buvo perpildyta gausiai susirinkusiųjų.

Svarbiausias kalbėtojas buvo pats draugijos pirmininkas Juozas Masilionis. Jo pranešimo tema buvo „Įspūdžiai iš Lietuvos". Čia jis gana detaliai pavaizdavo savo kelionę, pradėtą liepos 11 d. ir užsitęsusią dvi savaites.

Maskvoje nuotaika dar buvo įtempta, bet jau Vilniuje pasijusta daug laisviau. Ypač kai apspito giminės su gėlėmis rankose, mokslo draugai ir bičiuliai, kurių beveik nė vieno nebeatpažino. Per tas dvi savaites teko apkeliauti beveik visą Lietuvą, ypač Aukštaitiją, iš kurios jis pats yra kilęs.

Iškėlė vieną charakteringą bruožą, kad dabar Lietuvoje beveik kiekvienam mieste, miestelyje ir net kai kuriuose kaimuose yra kuriami muziejai, muziejėliai, susiję su tautinio atgimimo veikėjais arba rašytojais, kaip tai V. Kudirka, Maironiu, Dobilu Linde ir kt.

Teko būti iškeltiems į Kauno „Neries" viešbutį, nes jų kambarius „Lietuvos" viešbuty Vilniuje užėmė iš Čekoslovakijos atvykę ekskursantai. Po dviejų dienų grąžinti į Vilnių, lankė su giminėmis dolerinę krautuvę. Veliau lankė Trakus, Raseinius, Betygalą, Maironio gimtinę, Šiluvą, Tytuvėnus, Švenčionėlius, Linkmenis ir kitas vietoves. Jis savo įspūdžius taip išreiškė: Lietuva yra, bet kaimo nebėra. Dar teko lankyti Panevėžį, jo lankytą gimnaziją, Subačių, Rokiškį, Kupiškį, Anykščius, Vienuolio kapą. Iškėlė ir Kudirkos Naumiesčio aplankymą, kurio muziejui nuvežęs padovanojo 4 Varpo Amerikoje išleistas knygas.

Aplankė Paežerių kaime Kudirkos klėtelę. Kitom dienom lankė Šiaulius ir garsųjį Kryžių kalną. Taip pat aplankė ir Joniškį, kur jis bene penkerius metus mokytojavo, ir ten susitiko su savo buvusiais mokiniais. Į Alytų nuvežė Istorijos dr-jos išleistąją Alytaus monografiją.

Po paskaitos dar pranešė apie Istorijos draugijos einamuosius reikalus, ragino visus įsigyti Varpo perspausdintus komplektus, užsimokėti nario mokestį.

Pabaigai rašytojas Apolinaras P. Bagdonas paskaitė 2 savo kūrybos patriotinius eilėraščius: Šalis gyva ir Virš Gedimino bokšto.

Susirinkimas baigėsi jaukiomis vaišėmis ir asmeniškais narių pokalbiais. Pr. Masilionienės paruoštos vaišės buvo gausios ir gražiai išdėstytos.

Lietuvių Istorijos draugija dar gyvuoja.

APB

ANTRAS KAIMAS LINKSMINS LIETUVĄ

Humoristinis teatras Antras kaimas lapkričio 4 d. išskrenda į Lietuvą ir grįš tik lapkričio 27 d. Lietuvoje vienuolikoje vietų turės arti 20 spektaklių. Skris 10 žmonių su dviem programomis.

Pirmą programą Antras kaimas rugsėjo 30 d. parodė Jaunimo centre Chicagoje. Po šaltų užkandžių ir šiltos vakarienės prasidėjo mozaikinis, iš atskirų humoristinių vaizdų sudėtas vaidinimas. Iš pradžios buvo pavaizduojamas bėgimas iš Lietuvos nuo užplūstančių bolševikų. Čia buvo scenos: Pievelė Prūsijoje, Įkvėpimo valanda, Bandymas išsisukti nuo apkasų kasimo, Rytų frontas vakaruose, Gyvenimas trijų zonų stovyklose, Žirnių sriuba, aiškinimai apie vietas kur emigruoti. Toliau truputėlis iš gyvenimo atvykus į JAV. Traukinyje, Burdingierius, Miss Lithuania. Čia jau šyptelėjama iš atbėgėlių suamerikonėjimo. Pirmoji dalis užbaigiama posūkiu į okupantus: Kosmonautai, Tarybiniame kurorte.

Tarp šių vaizdelių stambiame ekrane buvo iš skaidrių matomos įvairios pabėgėlių perkeliautos vietos, išeivijoje leidžiami laikraščiai.

Jei kai kurie čia vaizduojami išgyvenimai Lietuvos žmonėms nebūtų taip greit pagaunami, tai antrojoj dalyje jau daug satyros iš buities okupacijoje. Čia iš pradžių yra vaizdai prie Gedimino kalno, Svečias iš Lietuvos, Poezijos vakaras Chicagoje, Miss Lithuania 1980, o jau toliau dabarties Lietuvos gyventojams labai taiklūs: Tarybinė pramonė, LSS posėdis ir pagaliau dar kartą sugrįžtama į Chicagą, šypteliant iš gyvenančių išeivijoje.

Aktoriai rūpestingai pasiruošę, vaidinimas vyko sklandžiai. Aktoriai buvo Vida Gilvydienė, Jūratė Jakštytė, Alida Vitaitė, Eugenijus Butėnas, Juozas Kapačinskas, Jurgis Riškus, Romas Stakauskas, Edvardas Tuskenis. Visi jie dirba su atsidėjimu ir pasiaukojimu. Net ir nesveikuodamas įsijungęs ir guvus aktorius R. Stakauskas.

Viso šio pastatymo siela — prievaizdas Algirdas Titus Antanaitis. Jis aktorių kolektyvą surenka, prilaiko, pastatymus režisuoja, medžiagą sudaro, parinkdamas iš K. Almeno, P. Andriušio, V. Bražviliaus, Ant. Giedriaus, Ant. Gustaičio, M. Katiliškio, Ant. Škėmos, Edv. Tuskenio, Alb. Valentino, Pr. Visvydo, V. Žilinskaitės, V. Žukausko ir daugelio kitų kūrybos, net ir iš kitų tautų kūrėjų, kaip H. Boell, ir, žinoma, savo prijungdamas.

Vilniaus univeersiteto ansamblio šokių grupė, dalyvavusi Mursijos folkloro festivalyje Ispanijoje. Ansamblio šokių vadovai Tamara Kalibataitė ir Henrikas Uznys. Vilniaus universiteto dainų ir šokių ansamblis Chicagoje koncertuos spalio 7, 8, 9 dienomis.

IŠ ARTI IR TOLI

JA VALSTYBĖSE

— Rita D. Bureikaitė, dirbusi Baltuose Rūmuose, Washington, D.C., kaip rašo „Glendale News Press" dienraštis, nuo vasario mėn. paskirta specialia asistente Education (Švietimo) departamente tarpžinybinių reikalų įstaigoje. Jos darbo apimtis — pagerinti švietimo sąlygas, kaip buvo siūloma JAV prezidento George Busho, keliant mokslo lygį, padedant studijuojantiems pasirinkti atitinkamą mokslo sritį, sudarant materialines sąlygas reikalingiems paramos.

— Seton Hall Universiteto South Orange, New Jersey, radijo vadovybė praneša, kad nuo spalio 2 d., „Lietuvos atsiminimų" radijo valandos lietuvių kalba bus girdimos nauju laiku: pirmadieniais tarp 8 ir 9 val. vakaro, iš Seton Hall Univ. stoties 89.5 FM banga. „Music of Lithuania" programos vedamos anglų kalba, bus transliuojamos taip pat pirmadieniais, pusvalandžiu anksčiau, nuo 7:30 iki 8 val. vakaro. Šios programos tikslas yra supažindinti plačiąją New Yorko bei New Jersey lietuviškai nekalbančią visuomenę su lietuvių kultūra, jų veikla bei troškimais. Programose duodamos lietuviškos dainos bei kūriniai ir kalbama apie lietuvių kultūrines vertybes, istoriją, kalbą, papročius ir įvykius Lietuvoje.

— Alius Meilus rugsėjo 22 d. buvo pakviestas ir priimtas stoti nariu į Omega Rho tarptautinio tyrimo garbės draugiją George Washington universiteto skyrių, kaip labai gabus studentas, siekiąs magistro laipsnio iš matematikos. Jis gyvena Annadale, Va., Washingtono, D.C., apylinkėje. Dirba valdžios įstaigoje matematikos srityje. Matematikos mokslą baigė ir įsigijo bakalauro laipsnį Indianos universitete. Šalia darbo ir studijų, Alius Meilus randa laiko dirbti lietuvių skautų organizacijoje Washingtone. Linkime Aliui sėkmės moksle ir darbe.

— A. a. Regina Trenytė, 28 metų amžiaus, ištikta širdies priepuolio, mirė rugsėjo 15 d. Buvo pašarvota Queens, N.Y., rajone. Vietos bažnyčioje buvo laidotuvių pamaldos.

— Frances A. Covalesky-Kavaliauskaitės pianino rečitalis bus spalio į d., šeštadienį, County of Morris kolegijoje, studentų centro auditorijoje. Pradžia 7:30 val. vak.

— Maironio lituanistinė mokykla šį pavasarį New Yorke baigė Monika Bilerytė, Tomas Gedminas, gina Jankauskaitė, Tomas Liogys, Tomas Matusaitis, Sanda Simanavičiūtė ir Nida Starkūnaitė. Šiais metais taip pat lituanistinė mokykla veikia nuo rugsėjo 9 d. Holy Child Jesus parapijos mokykloje. Mokyklos vedėjas yra Pranas Gvildys.

Skamba ir muzikos, dainų garsai, ypač antroje dalyje. Melodijos paimtos iš Aklųjų drjos orkestro, Anties, Baltijos, Berlyno operos, V. Kernagio, liaudies muzikos, Milano Scalos orkestro, Nerijos, N. Paltinienės, Toronto Aro, Varpo ir daugelio kitų.

Talkininkas šviesos tvarkyme buvo Juozas Ulevičius. Antro kaimo repertuarui ir pastatymui įdėta daug darbo, lietuviško originalumo, aktualijų, humoro ir satyros. Šiuo metu tai vienintelis daugelį metų Chicagoje gyvuojąs lietuvių teatras. Jo kitas spektaklis su antra programa bus Playhouse Marquette Parke dar spalio mėnesį.

Juoz. Pr.